Anul al 20-lea Duminecă, 23 Septemvrie 6 (Octomvrie) 1912 Nr. 39

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:
Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului", Sibiiu

Foaie politică
Apare în fiecare Duminecă.

Telefon Nr. 146.
Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiiu.

INSERATE:
să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI. (Strada Măcelarilor Nr. 12.)
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oară 12 bani, a treia-oară 10 bani.

Agricultura în Danemarca.

II.

Se înțelege, că lucrând țăranii danezi pământul cu mai multă îngrijire, și recoltele au fost mai bogate și prăsirea animalelor domestice se făceà pe o scară mai întinsă. In curând însă au văzut, că taxele vamale, cu cari erau încărcate, la trecerea în Germania mai ales, grânele și porcii lor îi amenință cu mari pagube, căci nu-și puteau vinde productele. Atunci s'au apucat să prefacă grăunțele (dupăce și-au păstrat cele pentru pâne și sămânță) în carne: s'au apucat de prăsirea găinilor mai ales pentru ouăle lor, și a porcilor, pe cari îi tăiau, trimițând carnea lor sărată și afumată în Anglia. Și ca să-și poată aduce toate mașinile, precum și animale de prăsilă de cele mai bune, — apoi ca să poată exportà (vinde afară din țară cu un preț cât mai bun și cu greutăți cât mai puține carnea porcilor lor, ouăle, untul ș. a., au înființat o mulțime de societăți și *tovărășii*, între cari și tovărășii de măcelărie pentru tăierea porcilor și prepararea cărnii.

Cea mai veche societate e *Societatea regească de agricultură*, înființată încă la anul 1769, adecă înainte de revoluția lui Horia, Cloșca și Crișan (1784). Scopul acestei societăți e următorul:

1. Să înlesnească călătoriile țăranilor la cele mai frumoase gospodării, câmpuri de încercare, muzee agricole, îmbunătățiri de pământ, lăptării, măcelării, școli de agricultură ș. a. Ba unii dintre țăranii mai deștepți sunt trimiși chiar în țări străine, ca să învețe ceva acolo. Măsurile acestea sunt foarte bune, știut fiind, că țăranul până nu *vede*, nu se prea încrede în sfaturile, cari îl îndeamnă să încerce ceva nou.

2. Să înființeze pe lângă școlile de agricultură, cursuri scurte de agricultură pentru țărani și femeile lor, mai ales vara, iar iarna alte cursuri, unde li-se dau cunoștințele trebuincioase privitoare la lăptărie, creșterea și nutrirea vitelor, creșterea paserilor de curte, purtarea socotelilor, învățături despre păstrarea sănătății la om și la animale.

3. Să organizeze expoziții anuale cu premii în bani, unelte agronomice, semințe, animale, cărți ș. a.

4. Să susțină învățători de agricultură, cari călătoresc din sat în sat și dau sfaturi cu privire la agricultură și creșterea vitelor, țin conferențe și scriu la gazetele pentru țărani.

5. Să înființeze școli de menaj (gospodăria casei) și să susțină învățătoare, cari umblă din sat în sat, ca să învețe pe țărance gătirea bucatelor, cultura legumelor, păstrarea acestora în stare crudă și feartă, scurt: să le învețe cum să se hrănească mai bine și mai eftin.

In Danemarca sun acum peste 60 de astfel de învățătoare.

6. Să înființeze școli de agricultură, unde se primesc numai ceice au împlinit etatea de 20 de ani.

Sunt apoi o mulțime de *societăți pentru creșterea vitelor și a paserilor de curte*. Prin o îngrijire bună, prin alegerea potrivită a vitelor de prăsilă, Danemarca a ajuns să fie socotită între cele dintâi țări cu vite bune.

Pentruca să-și poată procurà mașinile cele mai bune pentru scoaterea untului din lapte și pentruca să-l poată vinde cu preț bun, s'au înființat aproape două mii de *lăptării cooperative* (tovărășii). Una de pildă cu 130 membri din 5 sate având 1150 de vaci, lucrează zilnic opt mii de litri de lapte. Laptele li se plătește membrilor nu după cantitatea lui, ci după cât unt conține. Din cauza aceasta țăranii dau vacilor un nutreț mai bun: napi, morcovi amestecați cu urlueală, tot felul de turte, numai să capete un lapte mai gras. Și au și isbutit, căci laptele dela vaci nutrite astfel are înc'odată așa de mult unt ca cel dela vaci nutrite cu iarbă, fân, ori chiar numai paie. Tovărășia aceasta produce zilnic 300—350 kg. de unt.

La alte tovărășii, laptele e prefăcut în tot felul de brânzeturi.

Societățile de *măcelărie* se ocupă cu creșterea porcilor, tăierea și vinderea cărnii în străinătate. Ele au făcut tot felul de încercări cu tot felul de nutreturi pentru porci și au aflat de pildă, că un chilogram de grăunțe hrănește ca și patru chilograme de cartofi. Porcilor li se dau și mulți napi.

Societăți de măcelărie sunt vre-o 50 în Danemarca.

Societățile pentru exportul ouălor, de cari sunt vre-o *șase sute*, au de scop vinderea ouălor și îmbunătățirea rassei de găini. Oăule se vând după greutate. Intr'un chilogram intră cam 16 ouă dela găini daneze, cari au ouă mai grele ca cele dela noi, și pentru un chilogram de ouă se capătă 1 cor. 26 bani. Cele mai multe ouă se exportează în Anglia, de unde iau țăranii danezi în fiecare an peste 30 milioane de coroane. Inainte de împachetare, toate ouăle sunt cercetate, ca să nu fie stricate. Cercetarea se face cu niște întocmiri anume, iar țăranul prins că a adus vr'un ou stricat trebuie să plătească o amendă (pedeapsă în bani).

Fiindcă primăvara și vara sunt cele mai multe ouă, cari atunci au un preț prea mic, tovărășiile adună ouăle și le păstrează în niște cazane mari cimentate turnând peste ele apă de var. Astfel păstrate, ouăle se țin ca proaspăte până 'n lunile Decemvrie și Ianuarie, când se vând cu preț mai bun.

Astfel de întocmiri nu-și poate face un singur țăran, dar *mulți împreună* pot face mai mult decât un mare proprietar.

Mai sunt apoi societăți, cari cumpără și vând pentru vitele și pământurile membrilor lor tot felul de nutreturi și gunoiuri măiestrite.

•

Cine trece astăzi prin *satele* din Danemarca, crede că trece printr'un orășel mai frumos din Ardeal! Câmpul la ei crezi că e ca cel de lângă o școală de agricultură dela noi. Țăranii de-acolo nu știu, ce e datoria, iar dacă vr'unul dintre ei împrumută vre-o sumă mai mare de bani, ca să-și procure ceva, ce-i va aduce folos mare, o face dela *băncile lor poporale* (nu pe acțiuni), la cari are și el un capital depus. Casele lor sunt frumoase, încunjurate de pomi și de flori, în odăi cea mai mare curățenie, fiecare țăran are o mică bibliotecă de cărți de învățătură și petrecere. Fiecare e abonat la cel puțin o foaie săptămânală. De crâjmă n'au vreme, căci gospodăria îl ocupă iarna, vara, afară de aceea timpul liber îl întrebuințează cetind, făcând muzică. Din când în când călătorește mai ales prin locuri, despre cari au aflat, că au ceva deosebit, fie vite frumoase, pomi, legumi ș. a. Țăranul danez e *domn* și nu se pleacă niciodată înaintea celuice ar cere să calce legea. Dar nici el n'ar încercà să o calce. La alegeri ar fi vai de celce ar încercà să-l silească să voteze cu cine nu vrea el.

Ce i-a făcut pe țăranii danezi să ajungă așa departe?

Cultura: cinstirea bisericei și învățătură din școală și afară de școală.

Neatârnarea economică: muncind *cu cap*, toți au ajuns la bunăstare, și asta mai ales mulțumită *băncilor poporale* și *miilor de tovărășii*.

N'avem decât să-i urmăm, și pe terenul cultural și pe al muncii economice. Pilde avem chiar și la noi din ce în ce mai multe.

Preoții nostri batjocoriți cu ajutorul — Românilor ticăloși. In Făgăraș se tipărește în limba maghiară o fițuică școlară, în al cărei comitet se văd și câteva nume schimonosite din nume foste românești. Ea e susținută cu abonamente plătite din cassa școalelor românești sau din punga învățătorilor români (numărul veniturilor străine e mic în comitatul Fă-

gărașului). In Nr. 13 din anul acesta scrie un flămând, care se simte în el sătul decând a venit printre Români, următoarele despre preoții nostri: „... *dar nu există un drac mai mare ca popa valah*, mai cu samă când acesta este un protopop cu vederi mai largi".

Acolo nu știu, cum să se cureţe de o astfel de căzătură?

Descoperirile lui Desy. In numărul trecut am arătat și noi învinuirile îndreptate de deputatul Desy împotriva prim-ministrului Lukács. O foaie guvernamentală spune, că Lukácsi îl va da în judecată pentru calomnie.

Lukácsi nu se mulțumește numai cu darea în judecată a lui Desy, ci e vorba să-l tragă la răspundere chiar și pe profesorul *Iászy* Oszkár, pentrucă acesta a cetit înaintea universitarilor dintr'o broșură, în care Lukácsi e scărmănat rău. Dl Iászy spune însă, că n'a cetit nimic din broșură, ci a spus numai, că a apărut și e de datoria guvernului să cheme în judecată pe celce a scris-o, ca să se vadă, de e adevărat celece spune.

Deșteptarea Sârbilor. Partea cea mai mare a Sârbilor a ținut de mulți ani încoace cu guvernele din Pesta. Se înțelege, că *poporul* sârbesc n'a avut nici un folos din politica aceasta de înjosire, cel mult, că i s'au dat câte un os de ros. Drept mulțumită guvernul de-acum le-a răpit autonomia bisericei, adecă poporul să nu mai aibă nici un drept de-a hotărî el în trebile bisericei și școalei, nici în privința averii acestora. Lovitura aceasta a deșteptat pe Sârbi, și în adunarea cea mare ținută de Sârbi la Neoplanta (Novisad, Neusatz, ungur. Uividec) au hotărît să lupte cu înverșunare împotriva tuturor guvernelor hrăpărețe din Pesta.

Autonomia bisericilor noastre încă e în primejdie, și dacă până acum n'au încercat cei din Pesta să ni-o nimicească, avem de-a mulțumì faptului, că noi *luptăm*. Și între noi se găsesc câțiva ticăloși, cari cer să ne plecăm guvernelor din Pesta. Unii și-au căpătat dejà ciolanul de ros, alții îl așteaptă. Dar noi îi cunoaștem, și partidul nostru național mai curând îi va vedeà spânzurați, decât să le urmeze sfaturile mișelești.

O hotărîre ministerială importantă cu privire la o școală confesională. „Unirea" din Blaj aduce știrea, că ministrul de culte a amenințat, că în comuna, unde primăria și consiliul comunal nu va vrea să susțină *școala confesională* din budgetul (cassa) comunal, se va suspendà (șterge) autonomia comunală, iar împotriva primarului se va pornì cercetare disciplinară.

Adevărat, că e vorba de o școală confesională *romano-catolică*. Dar noi ne putem provocà la aceasta hotărîre ministerială, de câteori vr'un prăpădit de „domnișor", fie la comună, fie la comitat, cearcă să oprească hotărîrea comitetului comunal pentru ajutorul dat școalei confesionale din partea comunei. In satele noastre românești averea comunei e avere românească, pe care trebuie să o întrebuințăm înainte de toate pentru cultura noastră națională românească.

Un ministru nu-și poate ținea darea de seamă. Ministrul Secheli Ferenț aveà să-și țină săptămâna trecută darea de seamă în Sombatheli. A venit el, nu-i vorbă, la Sombatheli, dar a trebui să o șteargă fără nici o ispravă, căci socialiștii se pregătiseră să facă scandal mare.

Un atentat împotriva bisericei noastre gr.-or. In toamna aceasta are să se țină congresul național-bisericesc al mitropoliei române gr.-or. din Transilvania și Ungaria. Mitropolitul făcuse pașii necesar la Impăratul, dar guvernul din Pesta s'a împotrivit, cerând ca mai întâiu să-i arete, despre ce va fi vorbă în ședințe. Cererea aceasta e nu numai o obrăznicie, ci o călcare pe față a legii speciale, care garantează autonomia bisericei noastre. Implinirea ei ar însemnà a da înșine o armă în mânile călăilor vieții noastre naționale, căci văzând slăbiciunea noastră, vor fi în curând și mai fără rușine în privința cererilor lor.

Am văzut, ce au pățit Sârbii, cari se gudurau pe lângă guvernele din Pesta: li s'au luat fără multă vorbă autonomia bisericei lor.

De altcum congresul e convocat pe ziua de 14 Octomvrie n. la Sibiiu.

Din delegațiuni. Cele spuse de ministrul de externe Berchtold în ședința delegațiunilor austro-ungare au făcut o mare întipărire în toate cercurile politicei. Guvernele din statele celelalte au aflat cu plăcere, că Austria vrea păstrarea *statului puo* (a stării de-acum) în Peninzula Balcanică, ca adecă din Turcia să nu fie îngăduit nimărui să rupă ceva, ci ea să rămână întreagă ca acum. Dar totodată au constatat, că nici când nu s'a arătat în delegațiuni, că primejdia unui războiu e așa de apropiată ca acum.

Raportorul delegației ungare, Naghi, a spus în raportul său, că vizita contelui Berchtold la Sinaia (la regele Carol) îl face să creadă, că *guvernul român nu va sprijinì dorințele, care ar puteà păgubì interesele statului ungar și raporturile (legăturile) de bună vecinătate.*

Credința nu-l va înșelà pe jupânul Naghi. *Guvernul* României nu se poate amestecà în trebile dinlăuntru ale țării noastre, dar partea aceea din națiunea română, care e în România, ne va sprijinì totdeauna în luptele noastre pentru libertate națională, căci e datoare să ne sprijinească.

Împotriva lui Tisa. In orașul Papa (din Țara Ungurească) a fost o adunare calvină, la care a luat parte și Tisa. Muncitorii și alți cetățeni au făcut demonstrațiuni mari împotriva acestui dușman al poporului. A fost grevă de o zi, apoi lumea s'a dus la casele, unde trăsese în gazdă Tisa, și a spart toate ferestrile. A fost și o luptă între demonstranți și jandarmi. Sunt mulți răniți. Tisa a fost silit să fugă din Papa cu un tren special, căci aproape întreaga poporațiune se răsculase.

Și tot se mai găsește câte un slab între Români, care de dragul ciolanului îi linge tălpile!

Demonstrațiuni sârbești. In biserica cea mare sârbească din Sabadca (Tereziopol) a vrut să cetească, în ziua Crucii, capelanul o circulară a episcopului sârbesc care spuneà, că autonomia bisericei sârbești a fost înlăturată din cauza mirenilor sârbi. Poporul n'a așteptat însă cetirea circularei, căci toți credincioșii au părăsit biserica, fiind convinși, că lovitura împotriva bisericei sârbești a dat-o guvernul din Pesta din cauza slăbiciunii târâtoare a episcopilor sârbi. De altminteri preoții sunt cu poporul, căci preotul bisericei din Sabadca nici n'a vrut să cetească el circulara, ci a dat-o tinărului capelan.

Cu paloșul. 40

Poveste vitejască din vremea descălecatului Moldovei

de

Radu Rosetti.

(Urmare).

Cărăbuș aveà și el cu dânsul zece oameni și, după ce ne-am sfătuit împreună, am hotărît să-i așteptăm la locul în care ne aflam. Pe acolo le erà și drumul, căci noi credeam că vor urmà să vie pe valea Moldovei. Socoteam că vor sosì a doua zi, adecă ieri, de dimineață. Insă ei nesosind până la prânz, Cărăbuș o trimis pe unul din tovarăși călare pentru ca să cerceteze dacă nu 'și vor fi cumva schimbat drumul.

Omul s'o întors pe la toacă aducându-ne veste, că negustorii cu pricina după ce poposise toată ziua la Bogdănești, au lăsat valea Moldovei și au apucat peste dealuri pentru a da în valea Siretului.

Cum au auzit această veste am și pornit și mergând toată noaptea i-am ajuns de dimineață mai jos de Lespezi. Cărăbuș s'o ferit să-i lovească în loc deschis dar, urmărindu-i de departe, când i-am văzut, că intră în pădurea de sub dealul Ruginii, am făcut un înconjur ca să le eșim înainte.

Erau de toate zece cară mari, înhămate cu câte șase cai. Lângă ele mergeau patru călăreți, printre care se deosebea de departe, căci îi întrecea cu umerile și cu capul, voinicul despre care ni se povestise.

Câte opt din noi s'au înșirat din fiecare parte a drumului, iar Petrea cu mine și cu alți patru le-am eșit înainte și, la un semn dat, cu toții ne-am răpezit asupra lor strigându-le să steie în numele Păunașului Codrilor.

Au oprit carăle pe loc, dar argații care mânau caii de călare au sărit îndată jos și cu paloșele în mână, s'au aruncat asupra acelor din noi, care le veneau împotrivă. Iar voinicul cel urieș, urmat de cei alalți trei călăreți, au năvălit asupra noastră fără a zice măcar un cuvânt. Multe lupte văzut-am, Căpitane, mulți viteji de toate neamurile cunoscut-am și de multe ori găsitu-m'am în fața unui paloș ascuțit purtat de un braț voinic, dar nici odată nu mi-a fost dat să văd paloș mânuit cu puterea și cu iuțala cu care era învârtit paloșul acelui voinic.

Petrea Cărăbuș nu-i copil și puțini, au fost acei ce au rămas în viață, după ce au încrucișat paloșul cu el, dar de astă dată-și găsise stăpânul. Voinicul se repezì întâi la dânsul și, într'o clipală, am văzut pe tovarășul nostru zăcând la pământ cu pieptul străpuns.

— Cum? întrerupse Mihu, galben de mânie, Petrea Cărăbuș este ucis?

— Știu numai că l'am lăsat zăcând într'un lac de sânge în mijlocul drumului. Doi de ai noștri care erau mai aproape s'au aruncat vitejește asupra urieșului dar el, prin două lovituri cumplite, i-o întins lați cu capetele spintecate. Vreau să mă

Serbările „Asociaţiunii“.

Programul serbărilor împreunate cu adunarea generală a Asociaţiunii, convocată în Sibiiu la 13 şi 14 Octomvrie nou a. c., e următorul:

I. Sâmbătă seara, în 12 Octomvrie n. a. c. va fi o masă comună à la carte în restaurantul Brote.

II. Duminecă în 13 Octomvrie nou a. c.

1. Serviciu divin în catedrala ortodoxă şi în biserica gr.-cat.

2. La orele 11 a. m., în sala festivă a Muzeului Asociaţiunii, *şedinţa primă a adunării generale*, cu programul oficial.

3. Indată după şedinţă *Desvălirea bustului lui Gheorghe Barițiu*, cu următorul program:

a) Discursul prezidentului Andreiu Bârseanu,

b) Desvălirea monumentului,

c) Un cor, cântat de elevii seminarului Andreian,

d) Discursurile delegaţilor societăţilor şi depunerea cununilor,

e) Un cor, cântat de elevii seminarului Andreian.

4. La orele 2 p. m. *masă comună* în sala hotelului Unicum. Preţul unui tacâm 8 cor.

5. La orele 4 p. m., în sala festivă a Muzeului Asociaţiunii, *şedinţa festivă a secţiilor ştiinţifice literare*. Conferenţa d-lui Dr. Ioan Lupaş despre Gheorghe Bariţ şi alte conferenţe.

6. Seara la orele 8, în sala dela Gesellschaftshaus *Concertul reuniunii române de muzică din Sibiiu*. Intre altele se vor cânta: Loreley de Mendelsohn. D-na Veturia Triteanu va cântà 3 cântece. D-şoara Anicuţa Voilean va executà un concert de Mozart cu acompaniamentul orhestrei orăşeneşti, iar orhestra va cânta II Rapsodii româneşti, compoziţii a marelui nostru artist G. Enescu.

Preţurile de întrare: loc. I 4 cor., loc. II 3 cor., loc. III 2 cor., loc de stat 1 cor., I lojă de balcon: 16 cor., lojă parter 12 coroane.

III. Luni, în 14 Octomvrie n. a. c.

1. La orele 8 a. m., în sala festivă a Muzeului Asociaţiunii, *şedinţa a doua a adunării generale*, cu programul oficial.

2. La orele 3 p. m. continuarea şedinţei a doua a adunării generale.

3. Seara la orele 9, în sala dela Gesellschaftshaus *petrecere cu jocuri naţionale*, executate de membrii societăţii „Hora“. Pentru dansatoare constumul naţional e obligător. Preţurile de întrare: 1 persoană 4 cor., o familie de 3 persoane 8 cor. Loja I 25 cor., loja a II-a 16 cor., loja a III-a 12 cor.

Programul amănunţit al tuturor serbărilor se va găsì în Sibiiu la biroul Asociaţiunii.

Biletele pentru *banchet, concert şi petrecere* se vând la oficiul de cassă al Asociaţiunii. Cei cari voesc să iee parte la *banchet*, să binevoiască a se anunţa oficiului de cassă al Asociaţiunii cel mult până în 10 Octomvrie n. a. c.

Pentru primirea oaspeţilor s'a constituit un comitet de primire, care va aştepta toate trenurile ce sosesc în Sibiiu, începând dela 12 Octomvrie orele 4 dim. până la 13 Octomvrie 10.36 ore sara. Membrii comitetului de primire vor purtà o cocardă albă. Cei cari doresc să aibă locuinţe în hotel, vor binevoì a se adresà direct la hotelele: Impăratul Romanilor, Neurihrer, Royal, Schmidt, Bonfert, Unicum, Fritz Markus (fost Mihai) şi Hotel Naţional. Cei cari doresc să locuiască în camere particulare, sunt rugaţi a se anunţa până în 8 Octomvrie n. a. c. dlui *Teodor Romul Popescu*, funcţionar la „Albina“ şi secretarul comitetului de primire, comunicându-i numărul persoanelor, cari vreau că locuiască într'o odaie.

Sibiiu, 25 Septemvrie 1912.

Biroul Asociaţiunii.

Ştiri politice din străinătate

Războiul italo-turc. La 11 Septemvrie s'a împlinit anul, decând Italia a declarat războiu Tripolitaniei. Cauza principală a fost, că guvernul italian nu mai puteà privì cu nepăsare, cum Egiptul ajunsese în mâna Englezilor, Tunisul, Algeria şi Marocul în a Francezilor, aşa că din întreaga Africă de meazănoapte mai rămasese numai Tripolitania cu Cireneica, la cari Italienii le zic *Libia*, nume, pe care-l aveau aceste provincii pe timpul vechilor Romani. Italia se temeà, nu cumva vre-o altă Putere europeană să pună mâna şi pe Tripolitania, care e despărţită de Italia prin o fâşie nu tocmai lată a Mării-Mediterane. Anglia şi Franţa declaraseră, că n'au nimic împotriva ocupării Tripolitaniei prin Italieni, în Tripolitania Turcii şi Arabii erau gata să se încaere. Cu toatecă nici regele, nici guvernul Italiei nu erau pentru războiu, naţionaliştii i-au silit să-l declare. O flotă puternică cu 90 de mii de soldaţi plecă spre Africa şi în 25 Septemvrie 1911 steagul italian fâlfăià pe zidurile oraşului Tripolis. Dar lucrurile nu s'au desfăşurat dupăcum credeau Italienii, căci Turcii şi Arabii s'au împăcat, în fruntea lor s'a pus Enver-beiu, ginerele Sultanului, şi timp de un an de zile Italienii n'au putut să ocupe din Tripolitania mai mult decât oraşele de lângă mare, unde îşi aveau şi flota. Au fost o mulţime de ciocniri mărunte — lupte mari n'au fost nici una — au căzut mulţi Italieni, mulţi soldaţi s'au îmbolnăvit, dar ispravă mare n'au putut face, cu toatecă au încercat să spărie pe Turci cu ocuparea unor insule, cu bombardarea oraşului-port Smirna din Azia mică şi cu o năvală în Dardanele.

Dupăcum am spus, obosiţi de felul acesta de războire, Turcii şi Italienii au început pertractările de pace, cari merg foarte încetinel. Intr'aceea în Tripolitania războiul continuă şi Italienii vestesc, că în săptămâna trecută ar fi învins de nou cetele turco-arabe, cari au perdut o mulţime de oameni, morţi şi răniţi. Ştirile acestea nu prea sunt vrednice de crezământ, căci după socoteala făcută de dl Bataria, membru român în senatul (casa magnaţilor) turcesc, fiecare Turc şi Arab din Tripolitania ar fi trebuit să moară de câte trei ori până acuma, dacă ar fi adevărate ştirile date de Italieni de un an de zile încoace.

Peninzula Balcanică. Albanezii malisori sunt tot răzvrătiţi, Bulgaria, Serbia şi Muntenegru încă tot mai ameninţă cu războiu. In Bulgaria însă lumea s'a mai desmetecit, căci de teama războiului a început să sufere comerciul, ba în Sofia s'a ţinut chiar o mare adunare, care a protestat împotriva războiului. De aceea guvernul bulgar declară mereu, că Bulgaria nu se gândeşte la războiu, dar aşteaptă dela Puteri să silească Turcia să facă rânduială în Macedonia. E mare nădejde, că anul acesta nu vom aveà războiu, fiindcă nu-l vreau Puterile cele mari.

---

arunc şi eu atuncea asupra lui cu ghioaga, dar doi din călăreţii care-l întovărăşau mă grămădesc între dânşii şi încep a mă pisà cu paloşele. M'am apărat cât am putut. Izbutisem să trântesc de pe cal pe unul din ei şi era să curm zilele celuilalt, când cel căzut, ridicându-se în picioare, îmi trage deasupra genunchiului o lovitură cumplită care mă doboară la pământ. Potrivnicii mă lasă şi se răpăd spre cară.

Eu mă scol şi, uitându-mă împrejur, văd pe cei patru oameni care stătuse în drum cu Cărăbuş şi cu mine zăcând morţi iar, împrejurul carălor, o învălmăşală mare. Urieşul cu toţi tovarăşii lui grămădise pe trei de ai noştri în mijlocul lor şi-i măcelăreau rău. Ne mai văzând pe alţi de ai noştri în picioare, am înţeles că au fost ucişi sau puşi pe fugă şi văzând că nu mai este nimica de făcut, am întrat în pădure, şi cu mare greu, am venit acasă iar, la întrarea în sat, m'am întâlnit cu Ion Neagu care se întorcea şi el, rănit. Era dintre acei care năvălise asupra argaţilor şi mi-o spus că acei oameni numai argaţi nu puteau să fie, ci oşteni deplini, foarte viteji şi iscusiţi în mânuirea armelor.

Unchieşul ostenit tăcù. Mihu ieşì afară şi se auzì glasul lui poroncind lui Onea să-i pue şaua pe cal. Când se întoarse, călugărul care rămăsese gânditor, îl întrebă:

— Ce ai de gând să faci?

— Mă duc pe urma lor. Voi ştì eu să răzbun moartea lui Petrea şi să-i silesc să plătească o vamă împătrită.

— Dar aşa, singur?

— Ştii bine că de multe ori am eşit singur înaintea negustorilor şi că i-am vămuit în totdeauna fără ca ei măcar să îndrăznească să mi se opue.

Călugărul clătină din cap.

— Ştiu, dar după ce am auzit, mi se pare că de astădată avem a face cu oameni pregătiţi la o apărare înverşunată şi duşi de un oştean de frunte.

— Dacă om lăsà această ocară nerăzbunată, am pierde rodul celor de pe urmă trei ani de muncă şi de primejdie. Ştii bine că puterea noastră se datoreşte mai cu samă faptului că până acuma n'am fost încă învins niciodată, întemeindu-se astfel credinţa că nu putem fi biruiţi şi că este zadarnic a ne sta împotrivă. De astăzi înainte această credinţă ar fi stirbită şi ar merge tot micşorându-se dacă ocara aceasta nu ar fi spălată. Potrivnicii noştri s'ar îmbărbătà şi îndrăzneala lor ar creşte văzând că putem fi biruiţi. De acum înainte s'ar slăbì credinţa în atot puternicia Păunaşului, însuşi tovarăşii noştri ar pierde încrederea într'înşii şi la împrejurare n'ar mai arătà aceiaşi îndrăzneală.

— Aşa este, răspunse călugărul liniştit. Sunt şi eu de părere că această înfrângere nu trebuieşte lăsată nerăzbunată cu nici un preţ. Dar nu te gândeşti, că dacă s'ar întâmpla să fii învins în lupta ce vrei s'o dai singur în potriva atâtor potrivnici vonici, faima că însuşi Păunaşul Codrilor o fost în sfârşti biruit, lăţindu-se în ţară, ne-ar face şi mai mult rău decât neizbânda

Ce scriu alte gazete?

De când cu ferberea din Peninzula Balcanică, gazetele cele mari ruseşti au început să se ocupe iarăşi de România. Toată lumea e convinsă, că dacă Bulgaria n'a declarat războiu Turciei e de-a se mulţumì nu numai opririi venite dela unele din Puterile mari, ci şi temerii, ce o au Bulgarii, că România va sărì în ajutorul Turciei. Aceasta n'ar fi nici pe placul Rusiei, care e foarte supărată, că România e aliată cu Austro-Ungaria, unde 3 milioane şi jumătate de Români sunt asuprite până la sânge de către guvernele din Pesta. Cea mai mare şi mai şovinistă gazetă rusească, *Novoie Vremea*, a scris un articol, în care-şi băteà joc de România, pentrucă s'a aliat cu dujmanii neamului românesc, şi totodată o ameninţà, dacă va cutezà să atace pe Bulgari. La articolul acesta a dat un răspuns binişor *Durnovo*, fost bărbat de stat rus, care cere mereu dreptate pentru Românii din Basarabia. Iaca, ce zice el în răspunsul acesta:

Politicianii dela „Novoie Vremea" nu vor să ştie despre interesele României şi ale neamului românesc. României oricând i-ar plăceà mai mult să fie în alianţă şi prietenie cu Rusia şi Bulgaria, decât în alianţa, care e împotriva firii, cu Austro-Ungaria, pe care întreaga Românime n'are ochi s'o vadă. Dar interesele politice, interesele conservării proprii fac câteodată ca dujmanii să se alieze, cum de pildă a făcut Italia, care e aliata Austriei.

România neîntregită încă nu poate să ajute la creşterea Bulgariei şi să creeze în coastele sale o Bulgarie mare, care să ceară dela dânsa Dobrogea.

Din nenorocire panslaviştii ruşi nu pot pricepe dorinţa României de a-şi alipì toate provinciile locuite de Români. Ei întăresc corabia austro-ungară, îi dau Bosnia şi Herţegovina, împing pe România în alianţă cu Austria, slăbesc pe Sârbia şi nu văd, că simpatiile vechi ale popoarălor din Peninzula-Balcanică au trecut toate de partea Austriei, care foarte uşor se poate preface într'o monarhie federativă, în care fiecare naţionalitate slavă şi neslavă (Românii în majoritate, apoi Maghiarii, Grecii, Albanezii) să se poată desvoltà liber.

Bărbaţii de stat ruşi, cari doresc mărirea, fericirea şi puterea Rusiei, ar trebuì să urmărească alianţa şi prietinia statelor balcanice, alipirea ţinuturilor locuite din timpuri vechi de Ruşi, cari în orice caz sunt mai scumpe decât Basarabia românească.

Sfinţirea bisericei din Miheşul-de-Câmpie.*)

Miheşul de Câmpie (tractul Turzii) a luat în anii din urmă un avânt îmbucurător: în anul 1901 a zidit şcoala confesională cu fraţii gr.-cat. împreună, în anul 1908 a renoit clădirile din curtea parohială şi în urmă în anul 1911 a zidit din nou biserica, care e cea dintâiu între celea 3 biserici din comună. Miheşul e o comună mică cu 1150 de suflete, din cari 508 gr. or., 550 gr. cat. şi restul sunt Maghiari şi Jidani. După comasare la oameni puţin pământ le-au rămas, căci cea mai mare parte de pământ e a celor 3 proprietari mari de aici; cu toate acestea ei au fost şi sunt cei mai credincioşi aşezămintelor bisericei şi şcoalei lor, pe cari le-au susţinut şi le susţin şi azi.

Cu multă bucurie au serbat locuitorii creştini ai acestei comune ziua de 11 August, când a fost sfinţirea bisericei. Incă de Sâmbătă a sosit Prea Cuviosia Sa, dl Dr. Eusebiu R. Roşca, protosincel şi director seminarial trimis de I. P. Sf. Sa mitropolitul din Sibiiu şi fiind însoţit de dl Dr. Vasile Stan profesor cu Doamna şi sora Doamnei, iar la gara Cucerdea s'a alăturat suitei părintele-protopop Iovian Murăşan, d-nii Dr. Valer Moldovan, adv., Vasile Moldovan, I. Iosof şi o mulţime de preoţi din tract.

După vorbirile de binevenire din gară, au plecat până la biserică, unde erà un arc triumfal. Aici e bineventat de preotul locului. Prea Cuviosia Sa mulţumeşte atât preotului, cât şi poporului adunat; spunând că bucuria cea mai mare o simţesc conducătorii poporului atunci, când sunt chemaţi la serbarea faptelor bune, isvorîte din dragoste creştinească. P. Cuv. Sa a fost în gazdă la contele Beldi, ceialalţi la proprietarul Ilieş Albert şi la preot şi notarul comunal.

Duminecă dimineaţa s'a făcut sfinţirea după rânduеala prescrisă. Răspunsurile la liturghie, le-a dat corul din Agârbiciu, instruit de părintele Orăşan şi dl înv. I. Biji. A urmat predica P. C. Sale, ţinută din uşa bisericii, ca să o audă tot poporul. Arată, că *credinţa* creştinească ne conduce la limanul fericirei. Spune datorinţele ce au pe viitor credincioşii faţă de acest Sion sfânt, să-l cerceteze cu inimă smerită şi cu evlavie şi totdeauna vor aflà mângăiere şi alinare, şi îndeamnă să se ferească de procese şi să trăiască în pace, le spune să asculte poveţele slugitorilor altarului Domnului, să facă fapte bune şi atunci îşi vor primì răsplata cuvenită dela Tatăl cel ceresc; apoi împărtăşeşte cuvintele de mângăere şi de bucurie adresate de Exelenţa Sa, prin care laudă fapta frumoasă a poporului din Miheş şi-i doreşte ca acest locaş sfânt să fie izvor nesăcat de întărire şi propăşire în toate cele bune.

Tot poporul a aclamat pe I. P. Sf. Sa Arhiepiscopul şi mitropolitul. După stropirea cu apă sfinţită îndată la casele parohului local au urmat recepţiunile. Intâiu s'a prezentat preoţii din tract în frunte cu protopresbiterul, după aceea au venit credincioşii reformaţi cu preotul lor, apoi preotul local cu comitetul parohial, au lipsit credincioşii şi preotul gr.-cat. din loc. In schimb s'a prezentat o delegaţie a fruntaşilor gr.-cat. din comitat, din delegaţie au făcut parte dl Emil Cormoş Alexandrescu, Marius Elecheş, Teodor Moga proprietari, Dr. Ioan Oltean adv., Valer Poruţiu din Bistriţa, şi în urmă s'a prezentat notarul cercual cu membrii antistiei comunale, Preacuviosia Sa a răspuns potrivit în cuvinte alese, la fiecare delegaţiune. Indată după aceasta Prea Cuviosia Sa a făcut vizită la toţi fruntaşii din comună, la dl conte (groful) Beldi Ferenţ, la marele proprietar Ilieş Albert, la Chendefi Laioş, la preotul gr.-cat., la preotul reformat, la notarul, la epitropul Petru Cotleuş, la cantorul Teodor Blenche, şi după aceasta s'a început banchetul la 2 oare d. a. cu multe cuvântări.

Seara a avut loc concertul dat de corul ţărănesc din Agârbiciu. Public mult român şi mulţime de străini au ascultat prestaţiunile frumoase ale corului. La urmă a fost joc. *T. Blenchea*, cantor gr.-or.

*) Corespondenţă întârziată din lipsă de loc.

---

unui namestnic al său.

— Dar atunce ce este de făcut? întrebă Mihu.

— Aceşti negustori mai au încă de străbătut un drum destul de lung până la eşirea lor din ţară. Avem vreme până atunce să adunăm destui oameni pentru a zădărnicì orice împotrivire. Semnele de foc se pot aprinde chiar în astă noapte şi mâne, cel târziu poimâne, acei cutezători îşi vor primì pedeapsa lor.

Mihu nu răspunse, dar fruntea-i încreţită şi ochii încruntaţi arătau destul, că deşì recunoştea dreptatea vorbelor călugărului, vitejia lui nerăbdătoare cu greu se îndură să se supue lor.

— Dar unde să adunăm oamenii? întrebă el, în sfârşit, după o lungă tăcere.

— Negustorii mergând la Cetatea-Albă, pot alege unul din cele trei drumuri următoare. Să ţie tot valea Siretului, în jos, până la Dunăre, sau părăsindu-o la Cozmeşti, să apuce drumul prin Tecuciu, Bârlad şi valea Kinezii sau, în sfârşit, dela Smirodava, pot cârnì spre stânga, trecând Siretul şi străbătând dealurile, să dee în valea Bârladului, iar de acolo să apuce spre Dunăre. Oricare din aceste drumuri ar alege, pe la Smirodava trebue să treacă negreşit. Cred deci, că locul cel mai nemerit pentru a-i oprì ar fi între Steţcani şi Smirodava, pe lunca Siretului. Inainte de mâne seară negustorii nu pot să fie în Smirodava, popasul de noapte trebue să-l facă în lunca Siretului. Iar noi aprinzând focurile de pe acuma, putem aduna până mâne dimineaţă peste o sută de oameni de nădejde, faţă de care, oricât de voinici ar puteà fi argaţii negustorilor şi oşteanul care-i poartă, tot nu vor aveà cum să ne stee împotrivă.

— Ai dreptate, zise Mihu, aşa trebue să facem. Dar pe mine mă ustură rău la inimă faptul, că nu sunt slobod, singur şi fără a pierde o clipală, să răzbun moartea unui tovarăş, credincios ca Petrea Cărăbuş. Dar, fie cum va fi, nu putem să lăsăm trupul lui în prada fiarelor. Vom trimite pe Onea să aprindă focuri în vârful Moţcăi, iar eu mă voiu duce deadreptul la locul în care s'o dat lupta. In drum mă voiu oprì la preotul din Paşcani, care este de ai noştri, îl voiu luà cu mine şi vom astrucà în luncă, creştineşte, atât trupul lui Petrea cât şi a celorlalţi tovarăşi căzuţi.

— Nu vei merge singur, zise Ştefan, cu voia Părintelui, te voi însoţì şi eu.

— Dar, de ce să rămân eu singur aici? zise călugărul. Vin şi eu.

Pregătirile de plecare fură făcute îndată şi după ce moş Marin le desluşì în chip amănunţit locul unde zăceau tovarăşii lor, călătorii îşi luară ziua bună dela el şi plecară.

Indată ce ieşiră din sat, Onea se despărţì de dânşii pentru a merge să aprindă focuri în vârful dealului Moţca, ridicătura cea mai înaltă din toată vecinătatea, după ce primì dela Mihu povăţuire pentru numărul focurilor ce aveau să fie aprinse şi chipul în care trebuiau aşăzate. Ceialalţi urmară drumul spre Paşcani unde ajunseră

Lucrările dlui Scotus Viator.

Foaia noastră a avut adese-ori prilej să scrie despre Englezul *Scotus Viator,*)* cu numele lui adevărat Dr. R. W. Seton-Watson. El a ajuns de un şir de ani încoace spaima celorce asupresc naţionalităţile nemaghiare din Ungaria, iar pressa (gazetele) jidano-maghiare, fie că sunt scrise în limba maghiară, fie în cea germană, au iscodit toate mişeliile, de cari se fac vinovaţi gazetarii jidano-maghiari, punându-le în cârca acestui Englez vrednic, doară doară lumea nu va da crezare celor scrise de el. Dar toate au fost înzadar, şi astăzi minciunile despre „libertatea“ din Ungaria, despre „constituţia de o miie de ani“ (de fapt cea mai păgânească asuprire a ţăranilor români şi maghiari), despre „cultura maghiară“ nu mai prind, iar apostolii acestor minciuni, cum sunt Aponi, Koşut şi alţi călăi ai neamurilor din Ungaria, sunt luaţi cu huideo, când mai au îndrăzneala să iese cu ele la iveală.

Dl Seton-Watson, om bogat, cu proprietăţi mari în Anglia de meazănoapte (Scoţia) cetise şi el mereu laude despre minunea de libertate din Ungaria. El nu ştia, că laudele acestea sunt plătite gras din banii ţării noastre, din cari multe milioane pe an storşi din munca noastră a Românilor. Dorind însă să cunoască ţara aceasta minunată şi cum erà om cu avere şi nelegat de nici o slujbă, a plecat în Ungaria. Nu e mirare, că, om cuminte fiind, a aflat încurând adevărul. Dorind, ca tot omul cinstit, să dovedească adevărul, s'a apucat să scrie despre cele văzute în Ungaria. De aceea ce scrià el, omul liber şi nepărtinitor, erà tocmai contrarul dela minciunile răspândite chiar şi în presa engleză. Se înţelege, că toţi ceice ştiau englezeşte, în primul rând Englezii, nu mai credeau o iotă din ceeace încercau să le spună scriitori jidani plătiţi de guvernele din Pesta. Ba universitatea engleză din Oxford l-a numai chiar doctor, recunoscând astfel meritele lui pentru desvălirea adevărului.

Dl Seton-Watson a mai fost de câteva ori în Ungaria, culegând mereu dovezi despre apăsarea, la care suntem supuşi Românii şi Slavii din Ungaria. Cele două cărţi din urmă ale lui sunt „Probleme de rassă în Ungaria“ şi „Chestiunea Slavilor de meazăzi“. Cea dintâiu a apărut şi în limba germană, aşa că în numărul viitor vom da şi noi capitolul, în care acest Englez arată, cum ar trebui să fie alcătuită *legea electorală* din Ungaria, dacă ceice o croesc voesc într'adevăr să înstăpânească în sfârşit dreptatea în Ungaria.

Impotriva cărţilor lui Scotus Viator Jidano-Maghiarii n'au putut cârâi nimic. Căci autorul lor scrie foarte puţin dela el, mulţumindu-se să publice *documente oficiale* (date de autorităţile ţării), *articole din gazetele jidano-maghiare* şi *părţi din desbaterile dietei*, cari toate dovedesc, că Ungaria e o ţară administrată în modul cel mai barbar, cel mai conrupt.

*) Cuvinte latineşti, cari însemnează *Călătorul scoţian.*

Literatură şi ştiinţă

Cântece.

Măniosul.

Mândro, pe când te iubeam,
Mai luptam şi mai credeam,
După rele mă căiam.
Dar acum, că te urăsc,
Nu mai cred, nu mă căiesc,
Ori şi unde rătăcesc.
Spic legat cu frunza'n sus
Nu crede mândro ce-am spus,
Ura mea nu-i ură rea,
E soră cu dragostea.

Singură.

Vine vântul şi mă 'ntreabă:
De ce mi-e aşa degrabă?
C'am întors şi-am resfirat,
Par'aş fi singură 'n sat.
Eu zic vântului: Băiete,
Eu n'am nici flăcăi, nici fete,
N'am nici soră, n'am nici frate,
Nici bărbat harnic la spate.

Maria Cunţan.

Anii vieţii.

Dupăce a creat Dumnezeu lumea şi a hotărît pentru fiecare vietate, cât are să trăească, a venit măgarul şi a întrebat: „Doamne, cât am să trăesc?“ — „Treizeci de ani“, răspunse Dumnezeu, „eşti mulţumit?“ — „O Doamne“, zise măgarul, aceasta e mult. Gândeşte, ce viaţă grea am: să car de dimineaţa până'n noapte poveri grele, saci cu grăunţe la moară, ca alţii să mânânce pâne şi eu să am parte de bătăi. Mai scurtează-mi din viaţă!“ Lui Dumnezeu i-a fost milă de măgar şi i-a dăruit optsprezece ani de viaţă. Măgarul plecă mulţumit.

Atunci venì cânele. „Câţi ani vrei?“ întrebă Domnul. „Măgarul n'a vrut treizeci de ani, tu mulţumeşti-te cu atâta?“ — „Doamne“, zise cânele, „gândeşte cât trebuie să alerg! Picioarele mele n'o pot duce atâta. Dacă-mi vor slăbì, ce mă fac eu?“ Dumnezeu îl ascultă şi pe câne şi-i dete 12 ani de viaţă.

Apoi venì maimuţa. Dumnezeu zise: ‚Tu poţi trăì treizeci de ani, că n'ai nici un lucru şi eşti totdeauna veselă“. Dar maimuţa răspunse: Aşa se pare, dar nici eu nu o duc tot bine. Când plouă lapte, n'am lingură, când îmi dă cineva un măr şi îmbuc din el, văd că e acru. E multă supărare în lumea aceasta, de aceea treizeci de ani mi-s prea mult“. Dumnezeu îi dăruì zece ani de viaţă.

Atunci venì omul. Erà vesel, sănătos şi rugă pe Dumnezeu să-i hotărască anii vieţii. „Treizeci de ani să trăieşti“, zise Domnul, „eşti mulţumit?“ — „Ce timp scurt“, răspunse omul. „Abia mi-am clădit şi eu casa, am întemeiat familie, am plantat pomi şi vreau să mă bucur de viaţa tihnită, şi să şi vie moartea! Doamne, lungeşte-mi viaţa!“ — „Bine, o să-ţi dau şi cei optsprezece ani ai măgarului“, zise Domnul. — „Nu-i destul, Doamne!“ — „Să-ţi dau şi cei doisprezece ani ai cânelui! — „E tot prea puţin!“ — „Ei bine, zise D-zeu, îţi mai dau şi cei zece ani ai maimuţei, dar mai mulţi nu capeţi.“. Omul plecă să-şi vadă de treabă, dar nu erà mulţumit.

Şi aşa, omul trăeşte şeptezeci de ani. Cei dintâi trezeci de ani nu sunt omeneşti (de năcaz), căci trec iute. Omul e sănătos, vesel, lucrează cu poftă şi se bucură de viaţă. Urmează cei optsprezece ani ai măgarului, ani de muncă şi de greutăţi. Vin cei doisprezece ani ai cânelui, când umblă prin cele unghete şi e tot posomorît. Celce ajunge, îşi încheie viaţa cu cei zece ani ai maimuţei. Atunci îi slăbeşte mintea, face prostii şi ajunge de râsul copiilor.

---

pe la zece ciasuri din noapte, trăgând deadreptul la casa preotului. Descălecară şi Mihu, după trei şueraturi, bătu de patru ori uşor la uşă, apoi mai dădu un şuier lung. Uşa se deschise îndată şi călătorii întrară în casă.

In tindă fură întâmpinaţi de preot, un om nalt şi voinic, de vre-o patruzeci de ani, cu barba şi pletele negre, care ţineà o opaiţă în mână. Departe de a arătà vre-o mirare la vederea Căpitanului şi a Călugărului, îi primì cu cuvintele de:

— Bine a-ţi venit! Vă aşteptam.

Şi-i duse în odaia din dreapta tindei, unde se vedeau, dormind pe un pat, trei copii ai preotului, iar preoteasa, o femeie tânără şi frumoasă, isprăveà să-şi prindă fota.

Părintele Isaia, mirat, zise oaspelui său:

— Şi de unde ştiai că avem să sosim?

— Eram încredinţat că Căpitanul nu va întârzià să vie să răzbune păţania lui Petrea Cărăbuş, răspunse preotul.

— Bietul Petrea! zise Părintele Isaia. Noi am venit să te luăm ca să ne ajuţi să-l astrucăm creştineşte, dar poate că nu ne-ai aşteptat pentru...

— A'l îngropà? întrerupse preotul. Ferească Dumnezeu; doară datoria mea nu este să îngrop oamenii vii.

— Cum? întrebară călugărul, Mihu şi Ştefan într'un glas, Petrea trăeşte?

— Noi nădăjduim că va mai trăì ani îndelungaţi şi că va face încă multe vitejii, răspunse preotul zâmbind.

— Dar ni s'o spus de către unul de-ai noştri, om de toată încrederea, care o luat parte la luptă şi abia o scăpat dintr'însa rănit, că l'o lăsat zăcând în drum, străpuns de o lovitură de paloş.

— O văzut moartea de-aproape, răspunse preotul, dar întâmplarea i-o scăpat zilele. Rana nu-i este primejdioasă de loc. O împunsătură de paloş i-o străpuns partea stângă a pieptului, dar chiar la margine, şi dacă o căzut jos, pricina o fost puterea cumplită cu care o fost purtată lovitura. Paloşul o întrat până la mâner şi două coaste sunt zdrobite de lovitura mânerului. Omul care i-o purtat-o, trebue să aibă o putere de uriaş.

— Dar unde se află acum Petrea?

— Aice la mine, în odaia cea mare unde doarme. De aceia v'am adus aice, lucru pentru care vă rog să mă iertaţi.

— Dar cunoştinţa şi-o are?

— Deplină.

— Dar din oamenii ce erau cu dânsul o mai scăpat vre-o unul.

— Eu am fost vestit de întâmplare de însuşi negustorii, cu care s'o întâmplat harţa, când au trecut pe aicea. Ei mi-au povestit că, fiind opriţi în drum de nişte hoţi, i-au ucis pe toţi afară de doi care au fugit şi alţi doi ce-i duc legaţi de un car. Acei negustori s'au oprit aicea numai puţin şi au purces înainte, spre Smirodava. Cu ei era un boier bătrân, având înfăţoşare de viteaz mare şi trup de urieş, iar argaţii lor purtau paloşele la brâu şi semănau mai mult a ostaşi încercaţi decât a argaţi. Cum au plecat am luat cu mine trei oameni cre-

Nenorociri pricinuite de aieroplane.

— Vezi textul de pe pag. 7. —

dincioşi şi m'am dus pe drumul Lespezilor, prin luncă, până ce am dat de locul unde zăceau ai noştri, sub dealul Ruginii, şi privirea era destul de jalnică.

Am găsit şapte-spre-zece trupuri, toate răci şi înţăpenite. Le-am săpat răpede o groapă în care i-am astrucat pe toţi dupăce am făcut prohodul pe scurt şi în grabă. Când era să ne întoarcem am auzit un cal nechezând şi căutându-l şi dând de el, am cunoscut roibul lui Petrea Cărăbuş. Era priponit într'un ochiu de poiană şi lângă dânsul zăcea Petrea. El, după plecarea negustorilor, îşi venise în fire şi se târâse cum putuse până la locul în care lăsase calul iar, ajuns acolo, îl apucase leşinul din nou. I-am legat rana cum am putut, apoi l-am suit pe cal şi sprijinându-l din fiecare parte, l-am adus aice de vre-o trei ciasuri. L'am culcat, i-am spălat rana încredinţându-mă că nu este primejdioasă şi i-am legat-o bine. Omul şi-o venit în fire, o cerut puţină mâncare şi ne-o povestit toată întâmplarea. Acum doarme liniştit de vr'un cias. Să n'aveţi nici o grijă pentru el, căci cel mult peste zece zile va fi pe deplin îndreptat.

— Pe la ce vreme trecut-au negustorii pe aicea şi unde crezi că vor fi poposit astă noapte? întrebă călugărul.

— Au plecat pe la toacă şi, dupăcât spuneau, aveau de gând să facă popasul de noapte sub Muncel, în luncă.

— Oare, dupăce au fost loviţi de două ori, nu se vor fi abătut ei dela drumul mare pentru a face popasul de noapte într'un sat? mai întrebă Părintele.

— Nu, răspunse preotul, încă oameni aşa de îndrăzneţi n'am văzut. Voinicul cel bătrân despre care v'am vorbit, zicea în gura mare că numai de un lucru îi pare rău şi anume că Păunaşul Codrilor nu i-o ieşit singur înainte. Dar o adăogit, că tot mai are nădejde că până va eşi din ţară, îl va duce păcatul să se încerce să-l oprească, dându-i astfel prilej să spânzure leşul lotrului de un copac la cea dintâiu răspântie iar urechile tăiete are de gând să le ţintuiască de o tăbliţă ce o va pune la vama Bârladului, pentru a arătà negustorilor că, deacum înainte, pot merge în pace după trebile lor.

—Am să-i împlinesc dorinţa mai curând decât crede, strigă atuncea deodată Mihu care, nebun de mânie să repezì pe uşă afară.

Părintele Isaia îl urmă în grabă dar, fără a ţineà seamă de cuvintele lui, Mihu îşi deslegă calul, se aruncă pe dânsul apoi, dându-i pinteni, sări cu el peste poarta ogrăzii preotului şi se făcù nevăzut în în-

Ianoș.

Un Ungur viță de 'mpărat,
Un moghiorom adevărat,
Din ăi mai prima pe pământ,
Cum Ungurii cu toții sunt,
Având avere vru și el
Ca să colinde puțintel
In țări străine, ori și cum,
Și într'o zi porni la drum.
Dar mult nu stete p'unde-a fost,
Căci cam nătâng, fără de rost,
S'a 'ntors acasă supărat.
— Da bine, Ianoș, — l'a 'ntrebat
Vecinu-i, un Român ciudat —
— Așa curând te-ai înturnat?
Ori ai pățit ceva?
— Ghicit!
La mine draghe plictisit
La tren, cu gura tot uscat
Făr' un lulea se poți fumat!
— Cum asta Ianoș? Aiurezi!
Și pentruce să nu fumezi?
— Fin-che la tren când fost închis
Pe un hartie vezut scris:
Tutun se nu bem la vagon
Până nu spui întii pardon
La lume ce ești cheletor.
— Și lucrul cred, erà ușor!
De ce așa nu ai făcut?
— Fin-che dreguțe n'ai putut:
Eram eu singur la vagon
Și n'a fost cui se cer pardon!

M. I. Toncescu.

Nenorociri pricinuite de aeroplane.

— Vezi chipul la pag. 6. —

Aviațiunea (sborul cu aieroplanele) cere mereu jertfe. In Anglia au căzut acum de curând 2 aieroplane, la cari se stricase motorul. Trei aviatori au rămas morți pe loc. — In Franța a căzut un aieroplan peste oamenii adunați să-l vadă sburând. Aieroplanul a omorît patru oameni și a rănit pe mulți. — In Grecia a căzut un aviator cu aieroplanul în mare, unde s'a înecat. — La manevrele împărătești dela noi a căzut un aieroplan, în care se află un locotenent, dela o înălțime mărișoară. Aieroplanul s'a făcut bucăți, ofițerul a scăpat însă ca prin minune numai cu câteva zgârieturi.

Cele mai mari succese la sbor au fost în cei din urmă 4 ani. Dar în acest timp și nenorociri de moarte s'au întâmplat 175 cu totul. In chipul nostru de azi se văd fotografiile celor mai de seamă aviatori, cari au căzut jertfă în urma îndrăsnețelor sboruri. Iată numele celor din chip: 1. Matsievitsch (din Rusia), 2. Mente (din Germania), 3. Ely (America), 4. Levasseur (Belgia), 5. Sainte-Croix Iohnstone (Am.), 6. Bärner (Fr.), 7. Hoxey (Am.), 8. Paillole (Fr.), 9. Roders (Am.), 10. Maodsyck (Holanda), 11. Wagner (Ge.), 12. Parmelee (Am.), 13. Camell (Anglia), 14. Noel (Fr.), 15. Lemling (Ge.), 16. Neumann (Ge.), 17. Selfridge (Am.), 18. Rolls (Anglia), 19. Civio Cirra (Italia), 20. Saglietti (It.), 21. Delograngе (Fr.), 22. Leblon (Fr.), 23. Vallon (Fr.), 24. Lefebre (Fr.), 25. Dixon (Am.), 26. Chavez (Brasilia), 27. Nieuport (Fr.), 28. Robillard (Fr.), 29. Verrept (Bel.(, 30. Desparmet (Fr.), 31. Lecomte (Fr.), 32. Peignaut (Fr.), 33. Jost (Fr.), 34. Picollo (It.), 35. Michelin (Fr.), 36. Boncour (Fr.), 37. Dubois (Fr.), 38. Ferber (Fr.), 39. d-șoara Bernard (Fr.), 40. Lafont (Fr.), 41. de Pola (Spania), 42. Eéi (It.), 43. Poillot (Fr.), 44. Bivaldi Pasqua (It.), 45. Etienne (Fr.), 46. Grahame Gilmour (An.), 47. Blanchard (Fr.), 48. Frisbie (An.), 49. d-șoara Denise Moore (Fr.), 50. Pielschker (Ge.), 51. Tarron (Fr.), 52. Bague (Fr.), 53. Princeteau (Fr), 54. Wachter (Fr.), 55. Witte (Ge.), 56. Madiot (Fr.), 57.Robl (Ge.), 58. Grace (An.), 59. de Saumont (Fr.), 60. Bille-d'Avray (Fr.), 61. Saméne (Fr.), 62. Lantheaume (Fr.), 63. Johnstone (Am.), 64. Echeman (Fr.), 65. Landron (Fr.), 66. Maro (Fr.), 67. Sammarata (It.), 68. Ruchonnet (Șvițera), 69. Marra (It.), 70. Kimmerling (Fr.), 71. Ducourneau (Fr.), 72. Dan-Kinet (Bel.), 73. Lemartin (Fr.), 74. Moisant (Am.), 75. De Grailly (Fr.), 76. Byasson (Fr.), 77. d-șoara Quimy (Am.).

---

tuneric, gonind spre Smirodava.

— Mare rău poate ieși din vorbele Dumitale nesocotite, zise Isaia preotului când se întoarse în odaie, ajută-ne cel puțin să micșorăm primejdia.

— Sunt gata, zise preotul. Știi că sunt din suflet al vostru, n'am crezut că....

— Destule vorbe, îl întrerupse Isaia. Care este numărul oamenilor de încredere, pe care ne putem bizui în acest sat?

— De toți sunt șase.

— Răpede-te călare pe la dânșii, scoală-i din somn, silește-i să încalece numai decât și grăbește cu ei, în fuga cailor, pe urma Căpitanului. Eu merg înainte. Să deie Dumnezeu să nu ajung prea târziu.

Preotul se grăbì să iasă.

— Nu vii cu mine, Jupâne Ștefane? întrebă călugărul pe Stroici care se uita și asculta în tăcere. (Va urma.)

Știrile Săptămînii.

Sibiiu, 3 Octomvrie n.

Adunarea comitatului Sibiiu. Luni în 7 Octomvrie a. c. la 9 ore dimineața se va ținea adunarea generală ordinară de toamnă a comitatului Sibiiu. — Conferența obicinuită a membrilor români ai adunării municipale se va ținea în aceeaș zi dimineața la orele 8, în casina română din Sibiiu.

Adunarea comercianților români e convocată la Sibiiu pe ziua de *14 Octomvrie st. n. 1912*, la orele 11 a. m. în sala Muzeului Asociațiunii. Programul definitiv se stabilește în zilele acestea. Se vor trimite și învitări speciale celorce li-se știe adresa exactă, iar ceice n'ar primì învitări să se considere de învitați. E speranță, că toți comercianții nostri vor grăbì la aceasta adunare a lor, mai cu seamă, că mișcarea pornită a fost foarte bine primită peste tot locul.

Cultura pentru popor în Ungaria. Ministrul de instrucțiune se grăbește să ne închidă școalele, pentruca să ridice în locul lor școale de stat, cari nouă nu ne trebuie, pentrucă copiii nostri numai își perd vremea în ele. In schimb lasă zeci de mii de copii maghiari fără învățătură. Medicul primar al orașului Dobrițin a adus la cunoștința consiliului comunal, că în părțile dela marginea orașului trăesc patruzeci de mii de oameni (toți Maghiari), cari n'au nici medici, nici școale.

Dela congresul euharistic din Viena. La congresul catolic ținut în Viena în cinstea sfintei Cuminecături au luat parte și un număr mai mic de Români gr.-cat., în frunte cu arhiereii nostri greco-catolici. In biserica „am Hof (la Curte)“ s'a slujit sfânta liturghie în limba românească, cântând frumosul cor al clericilor din Blaj. Troparele și celelalte cântări necorale le-a cântat vestitul cântăreț al catedralei din Blaj, dl Aron Papiu. Publicul cel mare străin, mai ales Germani și Slavi (Cehi, Sloveni, Poloni, Croați), apoi sute de episcopi și preoți mari și mici romano-catolici, nu s'au putut destul mirà de frumusețea slujbei noastre românești.

Și tocmai slujba aceasta vreau să ni-o răpoască Hunii în oarba lor trufie?

† Baronul Marschall de Biberstein. fost ambasador (ministru) al Germaniei la Constantinopol, acum în urmă la Londra, a murit. Românii din Turcia îi păstrează multă recunoștință, căci el încă a mijlocit la guvernul turcesc, ca Sultanul să recunoască la 9 Maiu 1905 pe Români ca o naționalitate deosebită și să nu mai fie socotiți Greci.

Un aviator român în America. Dl Alexandru Copcea, Român din Comana-de-sus (comit. Făgărașului), a inventat (iscodit) un aieroplan nou, cu care a făcut în 10 Septemvrie n. un sbor foarte lăudat de inginerii americani în Chicago. Dl Copcea e al doilea aviator român, care s'a ridicat în aier cu un aieroplan inventat de el însuși. Se'nțelege, că renumele lui Vlaicu și acum al lui Copcea face cea mai mare cinste numelui românesc.

Din mișeliile administrației. In fruntașa comună curat românească *Otlaca* (comit. Aradului) erà să se facă alegere de notar. Intre cei 15 candidați erau *șase Români*, cei mai bine pregătiți, apoi Jidani și Unguri. Primpretorul Mladin (fost odată Român) n'a vrut să candideze Români, cu toate că poporul a cerut cu tărie, căci vrea să aibă om, cu care să se poată înțelege, nu topoară. Atunci Românii au părăsit primăria, iar primpretorul și cu Jidanul satului a proclamat ales pe un renegat șvab, Iung Peter, alungat după șase luni de notariat de Șvabii din Nadăș.

Se înțelege, că s'a făcut protest contra acestei „proclamări“ din partea Românilor, cari nu pot rămâneà cu rușinea de-a aveà notar un străin și încă unul alungat din alt sat.

Dar cu Jidanul ce faceți? Căci numai banii Românilor din Otlaca i-au umplut rânza, care trebuie golită.

Convocare. Onor. membrii ai despărțământului XXIX Mediaș al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ precum și toți ceice doresc înaintarea în literatură și cultură a poporului român, sunt învitați la adunarea generală ordinară a acestui despărțământ, ce se va ținea în Șeica-mare la 6 Octomvrie 1912 st. n. la oarele 2 după ameazi în sala cea mare dela otelul comunal.

Programa: 1. Deschiderea adunării prin directorul despărțământului. 2. Raportul comitetului cercual prin secretarul despărțământului. 3. Alegerea a 2 comisiuni: a) pentru censurarea raportului, b) pentru înscrierea de membrii și încassarea tacselor. 4. Disertații. 5. Raportul comisiunilor. 6. Alegerea a 2 delegați la adunarea generală. 7. Alegerea comisiunei de verificare. 8. Eventuale propuneri. Inchiderea adunării. Mediaș, 26 Septemvrie 1912. *Mihail Tătar*, secretar. *Dr. Dionisie Roman*, director.

Societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ a elevilor din secţia pedagogică dela seminarul „Andreian“ din Sibiiu s'a constituit pe anul şcolar 1912/13 în şedinţa ţinută la 9/22 Septemvrie 1912 sub prezidiul Preacuvioşiei Sale dlui director seminarial Dr. Eusebiu Roşca în modul următor. Preşedinte: Dr. Vasile Stan profesor. Vicepreşedinte: Gavril Bogdan ped. c. IV; Notar I: Dionisiu Calefariu ped. c. IV; Notar II: Ilarion Nistor ped. c. II; Cassar: Pavel Savu ped. c. III; Controlor: George Truţa ped. c. II; Bibliotecar: Nicolae Nistor ped. c. III; Vicebibliotecar: Vicenţiu Dan ped. c. I; Redactor: Remulus Belaşcu ped. c. IV; Econom: Ilie Piso ped. c. III. Membri în comisiunea literară: Dionisiu Albu ped. c. IV, Grigoriu Ursu ped. c. IV, Ilie Brad ped. c. III, Ioanichie Zichil ped. c. III, Petru Izdrailă ped. c. II, Stefan Sular ped. c. II, Stefan Meţian ped. c. I, Ioan Pitic ped. c. I.

— **Cum lucrează poporul, care-şi ştie preţuì şcoala.** Saşii din Mojna (comitat. Târnavei-mari) şi-au clădit o şcoală, care costă peste 160 de mii de coroane. Ei au făcut pentru şcoala lor 5575 de cărăuşii la Mediaş şi în împrejurime şi 1535 de zile cu palma, lucrând cu toţii, chiar văduve bătrâne vedeai spărgând petri. N'a fost destul cu atâta! Au făcut şi un arunc de *850 la sută*, adecă de fiecare fiorin de dare s'a îndatorat fiecare Sas să plătească *850 de fiorini!*

Cu adevărat vrednic popor. Dar ticălos e poporul, care *nu vrea* să cheltuească câteva mii de coroane pe an pentru şcoala lui, ci mai bucuros o vinde străinului sau pleacă la cerşit.

Moştenitorul de tron al Spaniei, un băieţel de câţiva ani, s'a dovedit, că e surdomut şi că boala lui nu se poate vindecà. Se înţelege, că jalea e mare în familia regală şi la poporul de-acolo.

Ciupercile veninoase. Lângă Berlin (Germania) s'a otrăvit o familie întreagă mâncând ciuperci veninoase. Mama cei cinci copìi ai ei şi un lucrător, care şedea la ei, au murit, alte două persoane sunt greu bolnave.

Şi în Bucureşti s'a îmbolnăvit familia întreagă a unui grădinar, după-ce mâncase ciuperci veninoase. Noroc, că nişte vecini au chemat numai decât medicul, care le-a făcut spălături stomacale (cu o pompă, al cărei maţ îl vâră pe înghiţitoare) şi astfel i-au scăpat.

— **Viperele la Deva.** E cunoscut lucru, că nicăiri în Ardeal nu se află atâtea vipere veninoase ca pe dealul Devii. Nu de mult dl Brădean, scriitor la comitat, a împuşcat o viperă lungă de 60 cm. şi groasă, cum nu se prea văd nici pe-acolo.

Nu le place! Din comuna săcuească Sechelidery a plecat o deputaţiune de 40 de Săcui la ministrul şcoalelor, ca să ceară aducerea fostului lor învăţător Chiş Iacob şi a soţiei sale iară în comuna lor. Ei i-au prezentat şi o rugare subscrisă de vre-o trei sute de oameni. Abia au sosit acasă dela Pesta, şi s'au pomenit cu 12 jandarmi în comună, cari au început să cerceteze prin toate casele, că cine i-a trimis la Pesta şi pe ale cui cheltuieli. Gazetele jidano-maghiare fac mare gălăgie pentru aceasta năvălire de — jandarmi. Când însă aceiaşi jandarmi ne împuşcă pe noi, nu cârâie nimic.

Omor în Rusia. In Rusia au început de nou omorurile politice. Acum de curând a fost împuşcat în Moscva colonelul Lupacoff, căpetenia poliţiei secrete.

O feară sălbatică în chip de grof unguresc. Gazeta jidano-maghiară „Brassoi Lapok“ din Braşov povesteşte următoarele: La judecătoria cercuală din Cluj se găseşte plângerea unui ţăran român, Ignat Tănase, care arată, că marele proprietar N. (nu-i spune numele acestei feară) l-a prins pe locul lui din hotarul Istolna, l-a legat şi dus la castelul său din M-i (iară nu spune numele), unde l-a bătut în modul cel mai barbar, după-ce l-a spânzurat cu capul în jos. Tovarăşul acestei bestii eră un Ţigan.

Până acum cânele se plimbă nesupărat prin Cluj. Unde eşti Horio, ea să mai măturăm odată gunoiul cel mult, care ne îneacă!

Îndrăzneala unui tâlhar. Una dintre cele mai mari temniţe din Ungaria e cea din Ilava, unde sunt închişi numai tâlhari de cei mai mari şi ucigaşi, cum eră mai înainte şi Gherla şi cum e şi Segedinul. Intre ucigaşii din Ilava eră şi unul Bobac Şandor. Acesta a aruncat în ochii gardianului (păzitorului) ardeiu pisat (piparcă) şi a fugit. Gardianul a împuşcat după el, dar fiind orbit nu l-a nimerit, ci s'a nimerit tot pe el în mână. Fugarul a sărit în râul Vag, dar urmărit de 50 de gardiani a fost prins şi pus în lanţuri.

Gazetă italiană în Tripolis. In oraşul Tripolis a apărut nu de mult întâia gazetă italiană cu numele „Nuova Italia“ (Noua Italia). Şi aceasta e un semn, că Italienii vor rămâneà stăpâni acolo.

Un român voinic. In oraşul unguresc Mezőtur au fost întreceri gimnastice între mai multe gimnazii. Toate premiile de frunte au fost câştigate de elevul român Alexandru Suciu.

— **Un bărbat otrăvit mâncat de lupi.** Din comuna Petrosu (comit. Hunedoarei) a dispărut încă din Decemvrie anul trecut ţăranul Ioan Rus. După două luni, femeia lui a înştiinţat jandarmeria despre aceasta. Jandarmii au bănuit, că nu e lucru curat. Abia în vara aceasta au putut descoperì, că e vorba de o crimă. Femeia ticăloasă ajutată de un alt ticălos cu numele Ion Stefan şi-a otrăvit bărbatul şi l-a îngropat în munte. Lupii l-au desgropat şi jandarmii au dat de zdrenţe din hainele celui ucis. Cei doi criminali au fost arestaţi.

O companie întreagă dată în judecată. Un subofiţer dela compania a şasa dela regimentul întâiu de gardă din Potsdam (Germania) luând parte la concursul (întrecerea) de dare la ţântă a făcut înşelăciuni, ca să arete, că feciorii din ea împuşcă mai bine. El a dat acestora cartuşe de războiu (patroane aspre), cu cari se poate împuşcà cu mult mai sigur. Despre asta ştià şi căpitanul. Inşelăciunea s'a aflat şi subofiţerul a fost condamnat la trei luni arest, unsprezece soldaţi la câte trei zile, 105 la 2 zile, iar căpitanul la 8 zile arest în casă.

Foc uriaş de păduri. In Rusia, aproape de Azia, s'au aprins nişte păduri uriaşe, cari se întind de-alungul căii ferate. Trenurile nu mai pot circulà pe-acolo. Mai grozav e, că flacările au încunjurat şi un sat, care a ars cu totul. Două zeci de oameni, cari n'au mai putut scăpà, au ars în flacările mistuitoare.

Abonaţi noi la „Foaia Poporului“ se primesc cu începutul fiecărei luni. Toţi aceia, cari abonează acum „Foaia Poporului“, primesc în cinste partea din foaie a romanului **„Cu paloşul“** de când s'a început publicarea lui, adecă dela Nr. 52 din 1911 încoace.

Botezul unui Turc din Ploieşti (România). La o fabrică de petrol din Ploieşti e şi un lucrător turc cu numele Hamid. El se îndrăgostise într'o Româncă, pe care voià să o ia de soţie. Fata încă îl voià, căci Turcul e voinic, frumos şi muncitor. Dar ea ziceà, că nu se poate căsătorì cu el, până nu se va botezà. Turcul s'a învoit, şi săptămâna trecută a fost botezat în biserica Sf. Dumitru din Ploieşti. După asta va urmà căsătoria.

Un soldat ţigan împuşcă pe mamă-sa. Ţiganul Ciulin din Mimin (lângă Ploieşti), rentors dela deprinderile militare, s'a dus acasă luând cu el puşca şi muniţia. Ca să arete mamei lui, ce soldat grozav e, a început să facă deprinderi înaintea ei şi a altor Ţigani. In puşcă pusese şi un glonţ. Umblând cu puşca, aceasta s'a descărcat şi glonţul a nimerit pe mamă-sa, care a căzut moartă la pământ. Văzând ce a făcut, s'a predat singur poliţiei, care l-a înaintat regimentului.

Ciocnire grozavă de vapoară din cauza beţiei. Pe râul Dvina din Rusia s'au ciocnit două vapoare, unul de transport, celalalt de călători. S'au înecat 45 de muncitori, iar 15 au fost striviţi de lemnăria vaporului. Cauza nenorocirii a fost beţia: căpitanul şi oamenii de pe vaporul de pasageri erau beţi tun de rachiu.

Pentru temniţe. O lumină vie aruncă asupra stărilor din Rusia faptul, că ministrul de justiţie cere 40 de milioane pentru zidirea de temniţe nouă, căci cele vechi nu mai încap pe ceice trebuie să fie închişi. Se înţelege, că aici nu e vorba numai de făcătorii de rele, ci şi de zeci de mii de nenorociţi, cari luptă pentru schimbarea stărilor politice nenorocite de acolo.

Erupţia unui vulcan. Pe inzula Sicilia e vulcanul Stromboli, care a făcut o erupţiune mare săptămâna trecută, aruncând pe cele 7 guri (cratere) atâta cenuşe ferbinte, încât a acoperit ţinutul cu un strat gros de doi metri. Din când în când aruncă şi bolovani uriaşi, apoi lavă, care potopeşte totul. Din câteva guri curge şi apă ferbinte.

Ploile şi credinţa deşartă. In satul rutenesc Ogna-Raho din Maramureş a murit o babă tocmai pe la începutul ploilor. Locuitorii din sat, toţi Ruteni şi se vede, că şi lipsiţi de şcoală naţională, credeau, că moarta a fost o strigoaie şi fiind îngropată pe ploaie, cere mereu din pământ tot ploaie. De aceea s'au dus la primărie cu rugarea să-i lase să desgroape pe „strigoaie“, ca să împlânte un par în ea şi să o aşeze cu gura în jos. Se înţelege, că primăria nu le-a împlinit dorinţa nebunească. Rutenii de-acolo cred acum, că plouă — aproape în Europa întreagă — din cauza babei.

Multă prostie e în capetele unor nenorociţi. Ca şi când o babă poate schimbà legile firii lăsate de Dumnezeu după pofta ei! Credinţele deşerte sunt un mare păcat, căci ceice le au iau în râs puterea lui Dumnezeu.

ECONOMIE

Statutele Societăţii cooperative săteşti.

(Urmare şi fine).

§ 37. Consiliul de administraţie este convocat de preşedinte sau, în lipsa lui, de cel mai în vârstă dintre membri şi se întruneşte ori de câteori va fi trebuinţă.

§ 38. Consiliul de administraţie are următoarele îndatoriri:

a) A îndeplinì toate despoziţiile din statutul de faţă şi hotărîrile adunărilor generale.

b) a contractà împrumuturile, de cari va aveà trebuinţă societatea.

c) A da avansuri membrilor în contul productelor înregistrate pe tabloul vânzărilor în comun.

d) A face comenzile de mărfuri hotărîte de membri.

e) A primì noi membri în societate şi a propune adunării generale scoaterea membrilor în cazurile arătate în aceste statate.

f) A autorizà şi aprobà cheltuielile trebuincioase administraţiei între marginile sumelor votate de adunarea generală.

g) A îngrijì de întrebuinţarea sumelor de bani aflaţi în cassă.

h) A organizà, contractà şi a executà vânzarea în comun a productelor înscrise în tablourile societăţii şi a socotì îndată după predarea definitivă pe membri depunători.

i) a îngrijì să se înfiinţeze ateliere, cuptoare ş. a. pentru prefacerea sau transformarea produselor pământului şi animalelor.

j) A inspectà cassa, a verificà contabilitatea şi a alcătuì bilanţul şi raportul gestiunii actuale.

l) A căutà locuri pentru desfacerea produselor şi a încunoştinţà pe membri de preţurile pieţii.

m) A liberà membrilor bonuri de valoare, specificând (arătând amănunţit) cantitatea, calitatea şi valoarea productelor înscrise în registrele societăţii pentru a fi vândute în comun.

Comisiunea cenzorilor.

§ 38. In fiecare an adunarea generală alege trei cenzori şi trei suplenţi.

§ 39. Suplenţii înlocuiesc pe cezori, când aceştia se retrag sau sunt împedecaţi.

§ 40. Cenzorii au următoarele îndatoriri:

a) A verificà cât mai des starea cassei şi toate operaţiunile societăţii, încheind procese verbale.

b) A verificà bilanţurile şi a face raport asupra lor către adunarea generală.

c) A supraveghià în totul administraţia societăţii şi a convocà adunarea generală ori de câteori vor crede de trebuinţă.

d) A desemnà până la întrunirea adunării generale persoanele, cari vor ocupà provizoriu locurile vacante de membri în consiliul de administraţie.

Contabilul.

§ 41. Contabilul este numit de conziliul de administraţie şi va ţineà cassa şi registrele societăţii.

§ 42. Contabilul are următoarele îndatoriri:

a) A face încassările şi plăţile societăţii, a ţineà contabilitatea, a păstrà numeralul (banii gata) şi valorile (hârtìi de valoare) societăţii.

b) A închide la 31 Decemvrie ale fiecărui au conturile şi registrele şi a prezentà Consiliului de administraţie cel mai târziu până la 25 Ianuarie bilanţurile şi conturile anului închis, cu actele justificative, precum şi un inventar al averii societăţii.

c) A îndeplinì orice altă însărcinare a Consiliului de administraţie ce i-ar da.

El poate fi îndatorat a pune o garanţie fixată de Consiliul de administraţie.

§ 43. Când contabilul este şi membru în Consiliul de administraţie, el n'are vot în chestiile, cari privesc atribuţiile lui.

§ 44. Contabilul va primì un salar ce se va stabilì în fiecare an de Consiliul de administraţie după însemnătatea serviciilor.

§ 45. Hotărîrile Consiliului de administraţie, ale cenzorilor şi ale adunării generale se vor înscrie în registre anume înfiinţate pentru aceasta şi vor fi semnate de toţi membrii prezenţi, afară de ale adunării generale, cari se vor semnà numai de preşedinte, de doi secretari aleşi şi de secretarul societăţii.

CAP. VII.

Dispoziţiuni generale.

§ 46. Statutele de faţă, precum şi regulamentele ce se vor alcătuì potrivit §lui 21, nu pot fi schimbate decât în urma unei convocări a adunării generale făcută cu cel puţin o lună înainte de ziua fixată pentru întrunire.

Convocarea va fi însoţită de un proiect, care să arete anume schimbările propuse.

Pentru a luà o hotărîre valabilă în această privinţă, se cere prezenţa a două din trei părţi din membri înscrişi şi o majoritate de trei pătrare din voturile membrilor.

In caz, când în urma primei convocări nu se poate întrunì acest număr de membri, se va face o nouă convocare peste 15 zile.

La aceasta a doua întrunire trebuie să fie prezenţi cel puţin o jumătate plus unul din membri înscrişi şi pentru a luà hotărîri valabile trebuie tot o majoritate din trei pătrare voturi din membri prezenţi.

Dacă nici în aceasta adunare nu se va întrunì numărul de membri cerut, propunerea de schimbare a statutului se va considerà ca respinsă.

§ 47. Societatea nu poate fi disolvată (desfăcută), dacă cel puţin douăzeci de membri stăruesc în continuarea ei, chiar dacă ei vor fi în minoritate.

Propunerea de disolvare trebuie să fie adresată de Consiliu prin scrisoare tuturor societarilor cel puţin cu o lună înainte de întrunirea adunării.

Lichidarea se va face de către cenzori, dacă adunarea generală nu va numì alţi lichidatori conform regulelor codului (legii) de comerţ.

§ 48. Persoanele înrudite până la al 4-lea grad incluziv nu pot fi alese nici în Consiliul de administraţie, nici în comisiunea cenzorilor.

§ 49. Călcările regulelor din statutele de faţă şi din regulamentele, ce se vor alcătuì, cum şi orice neînţelegere dintre membri şi societate, se vor judecà de către un tribunal de arbitri compus din trei persoane, una aleasă de împricinat, una de reclamant şi a treia se va trage la sorţi.

Hotărîrile arbitrilor se dau cu drept de apel la Casa Centrală a Băncilor poporale în termin de zece zile dela pronunţare.

Ştiri economice.

Oierii noştri în munţii României. In legea generală a vămilor din România este un paragraf, care spune, că oierii nostri trebuie să plătească pentru oile şi alte animale trecute în România o taxă anumită dacă ele rămân în Ţară şi nu sunt duse înapoi până la un timp anumit. Guvernul din Pesta, ca să lovească în oieri, fiind Români, i-a oprit să-şi mai aducă turmele înapoi zicând, că în România bântuie printre vite tot felul de boale, cu toate că de fapt în Ungaria sunt multe boale de vite. De un şir lung de ani oierii nu şi-au putut duce oile înapoi, aşa că ar fi trebuit să plătească sume mari (la o turmă de două mii de oi şase mii de lei!). Guvernul român, ca să scape pe ai noştri de perderi mari şi să nu fie siliţi să-şi vândă vitele pe nimic, a hotărît, ca toate oile şi alte vite ale Ardelenilor, venite în munţii României până la 10 Septemvrie anul acesta, să fie scutite de orice taxă. Pentru cele ce vor venì după data aceasta, se vor plătì taxele.

Zăhar liber de dare pentru albine. Ministeriul de finanţe a încuviinţat fabricilor de zăhar să vândă proprietarilor de stupini, începând din toamna aceasta până la 15 Martie a anului viitor câte 5 chilograme de zăhar liber de dare de fiecare stup socotind chintalul (100 kg.) cu 30 cor., adecă cu 30 bani chilogramul. Lămuriri dau reuniunile de agricultură.

Din hotărîrea aceasta se mai poate învăţà ceva: zăharul, care e mai nutritor decât carnea, nu-l scumpesc fabricanţii, ci statul cu dările lui cele multe. Chiar vânzându-l cu 30 bani chilogramul, fabricile tot trebuie să câştige ceva.

Impărţirea moşiilor la ţărani în România. In sesiunea trecută a parlamentului (camera şi senatul) român s'a votat legea, prin care s'a hotărît vânzarea la ţărani a moşiilor statului, comunelor, judeţelor şi aşezămintelor culturale şi de binefacere. Până acum s'au parcelat 11 moşii mari, cari au o suprafaţă de peste 20 de mii de jugăre.

„FOAIA POPORULUI“

este

cea mai veche, mai bună şi mai ieftină foaie pentru poporul nostru.

Cuprinsul ei, foarte bogat şi variat, este anume întocmit pentru trebuinţele ţăranului român.

Numeri de probă se trimit la cerere ori-cui gratis.

Abonarea se poate face cu începutul fie-cărei luni şi costă:

Pe un an întreg	**4 cor. 40 bani**
Pe o jumătate de an	**2 „ 20 „**
Pentru ţările străine	**11 „ anual**
De acum până la Anul-nou	**1 „ 10 „**

Abonaţii cei noi primesc în cinste şi partea romanului „Cu paloşul“, care s'a tipărit până acum în foaie.

Lăţiţi deci „Foaia Poporului“ preste tot locul, ca astfel să o putem face şi mai bună!

Ultime ştiri.

Războiu în Balcani.

La alt loc al foii de azi (la Ştiri politice din străinătate) se spune, că Bulgarii n'ar fi toţi pentru un războiu cu Turcia, ba că s'a ţinut şi o adunare contra războiului.

Cu toate acestea, în zilele din urmă se vede, că sunt mai mulţi aceia, cari vreau războiul. La asta a contribuit şi împrejurarea, că în zilele trecute Turcia a oprit trecerea mai multor tunuri nouă şi alte muniţiuni, cari au venit pe mare din Francia pentru Serbia.

Aflând Serbia despre aceasta pe de oparte, iar pe de altă parte auzind şi Bulgaria că Turcia concentrează armata ei la graniţa Bulgariei, — aceste două ţări s'au pus numai decât în înţelegere şi au dat ordin de mobilizare armatelor lor. Asta s'a întâmplat Lunia trecută.

Bulgaria şi Serbia s'au pus apoi în înţelegere şi cu Muntenegru şi Grecia, cari încă au mobilizat armatele. Astfel stau acum patru ţărişoare gata de războiu contra Turciei.

Lăsăm să urmeze mai jos ştirile ce sosesc zilnic asupra stărilor din Balcani.

Sofia (capitala Bulgariei). Luni a avut loc un consiliu de miniştri. Ca urmare a acestui consiliu, s'a afişat în toată Bulgaria un ordin al ministerului de războiu către rezervişti, prin care aceştia sunt invitaţi ca în termin de 10 zile să fie complet echipaţi cu opinci şi cojoace de iarnă şi gata a răspunde la primul ordin. S'a mai afişat de asemeni un ordin al ministerului de finanţe, prin care se face cunoscut că depunerile de bani ale oamenilor aflate la băncile statului spre fructificare nu se mai pot ridică până la alte hotărîri. Persoanele avute din Bulgaria au primit învitaţiuni, să contribue cu ce vor crede de cuviinţă pentru completarea armamentului armatei bulgare.

Rusciuc (oraş în Bulgaria). Luni şi Marţi s'a anunţat prin batere de tobe, mobilizarea armatei bulgare. Imediat după ce acest ordin a fost cunoscut, toţi rezerviştii, concediaţii, toate cadrele ce urmau să fie mobilizate, s'au prezentat la regimentele lor. Toate trenurile de persoane au fost oprite, fiind întrebuinţate pentru transportarea trupelor mobilizate. De asemenea trenurile de mărfuri nu mai umblă, ci sunt la dispoziţia ministerului de războiu. Astă noapte regimentul 5 de infanterie, care se afla în garnizoană la Rusciuc, complet echipat pentru războiu a fost pornit.

Sofia. Număroase trupe de toate armele din Varna, Küstendil, Tirnova şi Kasanlik au plecat spre graniţa Rumeliei. Se crede că în 5 Octomvrie se va declara războiul.

Belgrad (capitala Serbiei). Luni noaptea spre Marţi s'a ţinut un lung consiliu de ministri. Spre dimineaţă regele Petru a semnat decretul de mobilizare al armatei, anunţându-se mobilizarea imediat la Sofia.

Petersburg (capitala Rusiei). Marţi s'a publicat şi aci un ucaz imperial, convocând în scop de încercare de mobilizare pe rezerviştii din 29 judeţe şi guvernamente. (Stă deci gata şi Rusia.)

Viena. De aci se vesteşte: Cercurile statului major austro-ungar sunt de părere, că monarhia este pe deplin pregătită la graniţele ei spre sud şi prin urmare nu sunt de lipsă deocamdată măsuri deosebite. Când cu alipirea Bosniei s'a dovedit pe deplin iuţeala, cu care trupele austro-ungare pot fi mobilizate. Mobilizarea ar privì în primul moment corpurile de armată din Timişoara, Agram şi Sibiiu, cari în timp de trei zile ar puteà sta gata de plecare. Deocamdată nu s'a dat nici un ordin în privinţa aceasta.

Constantinopol (capitala Turciei). Consiliul de ministri a hotărît să nu lase trecerea materialului de războiu (tunuri şi alte arme) pentru Serbia. Acesta e răspunsul Turciei la ultimatul (provocarea) Serbiei. — (In urma acestei respingeri din partea Turciei, ar urma ca să se înceapă războiul în tot momentul).

Bucureşti. Şeful statului major român, generalul Averescu, a fost primit în audienţă (vizită) de regele Carol. S'au înţeles, că deocamdată România nu face nici o mobilizare, dar rămân concentrate toate trupele, cari au fost chemate sub arme din prilejul manevrelor. Dacă stările se vor schimbà, atunci se vor chema numai decât sub steag primele şepte rânduri de soldaţi din armata de sud, adecă corpul 5 dela Constanţa, corpul 1 dela Craiova şi corpul 2 dela Bucureşti.

Petersburg. O telegramă dată din Petersburg azi, Joi, la 3 Octomvrie spune: Erumperea războiului se aşteaptă în cel mai scurt timp. Lupta va fi însă scurtă, deoarece se vor întrepune Marile Puteri, ca să nu se verse mult sânge. Intre Rusia şi Austro-Ungaria domneşte înţelegere deplină asupra războiului din Balcani. (Bine ar fi să fie aşa! Dar de multeori diplomaţii — oamenii ceştia şireţi, cari poartă politica ţărilor, — una zic, deşi alta ştiu sau au de gând se facă).

Constantinopol. S'a publicat hotărîrea consiliului de ministri, prin care se ordonează mobilizarea întregei armate turceşti.

Sofia. O telegramă trimisă tot azi, Joi, din Sofia vesteşte: Ministrii Franciei, Angliei şi Rusiei (cari reprezintă ţările lor în Sofia) s'au prezentat la ministrul-preşedinte bulgar, cerând ca să nu declare războiu Turciei. Rusia încă doreşte ca să împedece un războiu mare în Balcani.

Viena. In urma svonului, că Austro-Ungaria ar fi mobilizat două corpuri de armată, — se face cunoscut din partea ministrului de războiu, că acest svon nu-i adevărat.

Odesa (oraş în Rusia). Ministrul de războiu a sosit acolo pentru a inspecţionà mobilizarea de probă.

Petersburg. După ştirile date aci, mobilizarea în Bulgaria se va isprăvì în două zile. La pace nu se mai crede. Bulgaria va atacà Adrianopolul.

Sofia. Toate legăturile dintre Bulgaria şi Turcia s'au rupt. Guvernul bulgar a dat ordin trimisului ei din Constantinopol, ca să vină acasă. Tot aşa a făcut şi Turcia cu trimisul (reprezentantul) ei în Sofia.

*

Până la încheierea foii noastre, Joi după ameazi, nu s'a declarat încă războiul. dar se prea poate, că până când ajunge aceasta foaie în mâna cetitorilor nostri dela ţară, să se întâmple declararea războiului. După ştirile, ce sosesc din Bulgaria, Serbia, Grecia şi Muntenegru, numai la aşa ceva ne putem aşteptà.

Altcum cugetă însă Marile Puteri (Austro-Ungaria, Germania, Rusia, Francia şi Anglia). Acestea se întrepun pentru pace. Cel puţin pe faţă aşa se dau. Dar că ce vor fi făcând pe sub ascuns, asta nu se prea poate afla totdeauna. De pildă Rusia zice, că ce e drept, face şi ea mobilizare întro parte a ţării, dar asta e mobilizare de probă. Ei, vorbă să fie!

Este însă un alt lucru, care ne face a crede, că poate totuşi n'o să fie războiu: toate cele patru ţărişoare n'au bani pentru a purta cine ştie ce lupte. Iar Franţa, după cum se spune, a respins atât pe Bulgaria cât şi pe Serbia, cu cererea lor, ca să le dee împrumuturi.

Pe de altă parte Marile Puteri văd, că un războiu în Balcani poate aduce mult rău pe capul Europei întregi, de aceea pe faţă nici una din ele nu s'a declarat pentru războiu, ci din contră, îndeamnă la pace şi pe unii şi pe alţii.

Că ce va fi vom vedeà în curând. Intr'o formă oarecare se vor desfăşura lucrurile în timpul cel mai scurt: sau războiu, sau că Turcia va face o rânduială mai de dai Doamne în Balcani.

Nu mai puţin va trebuì acum, să se pună capăt şi războiul dintre Italia şi Turcia. Pertractările de pace continuă. — Se susţine chiar şi aceea, că se ameninţă cu un al doilea războiu contra Turciei, ca aceasta să fie mai tare silită a încheia o pace pe placul Italiei.

Poşta Redacţiei şi a Administraţiei.

T. B., Panciova. Publicăm bucuros învăţături menite să lumineze pe oamenii nostr dela ţară, ca să poată aveà un câştig tot mai mare după munca lor. Lucrarea D-Voastre, pe care o am primit-o cu mulţumită, vom publica-o într'unul din numerii viitori. Deasemenea publicăm bucuros şi alte lucrări de felul acesta.

Ioan R. Curtean, Bulgaria. Am cetit cu plăcere cele scrise. Abonamentul s'a socotit pe un an de zile, începând cu 1 Sept. v. 1912 Partea cu romanul s'a trimis.

Vasiliu Popoviciu în B. Am trimis numerii ceruţi, dar te rugăm pe viitor a i păstra mai bine. De aici merge totul în rânduială.

Pavel Pascu în Bistriţa. Scrie-ne: acum primeşti foaia regulat? Dacă nu, atunci o sefacem arătare.

Lazar Bogorin, Farrell Pa. Cu ajutorul cvitanţei trimise am dat de bani, iar adresa încă s'a îndreptat.

Ioan Cobărzan în Deretea, Cum merg foile acum? — că de aici s'au trimis şi se trimit totdeauna regulat.

Nicolae Păpară în A. Momentan nu ştim nici noi unde sunt astfel de cursuri. Câte odată se publică însă în foaie.

Fl. P. în St. Adresa dorită nu o ştim.

Toate scrisorile adresate în cauza celor 4 bărbaţi şi o femeie pentru o moşie în România, s'au trimis la domnul acela, de unde credem că se vor fi dat răspunsurile dorite.

Scrisorile pentru agenţi deasemenea s'an predat respectivului.

Alexandru Ghişa în F. Trimite, iar dacă vor fi potrivite, se vor publica.

Adam Titelu în C. După cât ştim cartea aceea nu se mai află de vânzare.

Luca Şandru în D. A fost greşeală de aici. Acum s'a îndreptat.

Alecu Mihaescul, Reading, America. Foaia a mers regulat şi până acum, dar tot pe adresa cea veche. Cu Nr. 39 merge pe adresa cea nouă.

Ioan Voina în T. De aici merge regulat foaia, am trimis din nou numerele cerute.

Redactor resp.: **Nicolae Bratu.**
Editura şi tiparul „**Tipografia Poporului**“.

Institut pentru **cursuri de ştiinţele comerciale** de **Frideric Mester**, proprietarul celei de mai înainte peste graniţele Europei cunoscuta Academie comercială în Lipsca. Prospecte gratis trimite **Direcţiunea.** 766 1—4

Arândare de păşunat

Comuna bisericească evanghelică A. B din **Noul-săsesc** (Szászujfalu, posta ultimă Szászveresmart), arândează:

1. Teritorul numit „Markokt“ în mărime de vre-o 280 jugăre catastrale, potrivit pentru păşunatul de oi Arândarea se va face prin licitaţiune publică **pe timp de trei ani** începând cu 1 Ianuarie n. 1913 până la 31 Decemvrie n. 1915. Preţul de strigare pentru un an 3600 cor. Vadiu 180 coroane. Până la începerea licitaţiunii se primesc şi oferte în scris, dacă sunt provăzute cu vadiul recerut. Ofertele în scris trebue însă să cuprindă şi declaraţiunea, că oferentul cunoaşte condiţiile de licitare şi se supune lor.

2. Intreagă păşunea bisericei, care păşune cuprinde la 680 jugăre catastrale de asemenea se arândează prin licitaţiune publică pentru **păşunatul de iarnă**, începând din 15 Noemvrie n. 1912 până la 1 Martie n. 1913; partea de păşunat numită „Markokt“ se împlineşte însă deja la 30 Decemvrie n. 1912.

Condiţiunile mai deaproape pentru ambele licitaţiuni se pot vedea în orice timp la oficiul parochial evanghelic A. B. Ambele licitaţii se vor ţinea **Duminecă în 13 Octomvrie n. 1912**, la 3 ore după ameazi, în cancelaria comunală din loc.

Noul-săsesc, la 28 Septemvrie 1912.

764 1—2 **Presbiterul evanghelic A. B.**

Publicaţiune.

Comuna politică **Ştenea** (Isztina), comitatul Nagykükülö, gara Şeica-mare, prin aceasta publică, cumcă în **6 Octomvrie st. n. 1912** după ameazi la 2 ore, în cancelaria comunală, dni Ştenea, îşi **dă în arândă** pe 3 ani **dreptul său de crâşmărit** în licitaţiune publică verbală împreunată şi cu oferte în scris.

Preţul de strigare **500 cor.** Vadiu 50 cor. Condiţiunile de licitaţiune se pot vedea la cancelarianotarială din Boarta (Mihályfalva) în orele oficioase. 751 2—2

Ştenea, (Isztina) la 16 Sept. 1912.

Primăria comunală.

Păşunat de oi.

Pe moşia băncii „Siebenbürger Vereinsbank“ în **Boarta**, lângă Şeica-mare, se arândează păşunatul de oi, din 1 Noemvrie n. 1912 până la 20 Aprilie n. 1913. Teritorul este în mărime de 200 jugăre. Amănunte mai de aproape se pot cere dela **„Siebenbürger Vereinsbank“** în **Sibiiu**, strada Măcelarilor Nr. 17. 752 1—2

Călcâie de gumi

Cancelarie advocaţială.

Am onoare a face cunoscut, că mi-am deschis cancelarie advocaţială în **Lugoj, Piaţa Isabela Nr. 18** (casa proprie).

Cu stimă

Dr. Virgil Bésán.

738 3—3 advocat.

Dentist 615 8—53

VIRGIL MUNTEAN

Sibiiu, strada Măcelarilor

întrarea prin

Strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 22.

Pune dinţi

în cauciuc şi de aur cu preţuri moderate.

Nr. 1329/912 not. 757 1—1

Publicaţiune.

Primăria comunei **Alsógezés** (comitatul Târnava-mare) publică prin aceasta, cumcă **cârciuma** comunei să dă în licitaţiune publică pe trei (3) ani după olaltă, începând din 15 Noemvrie st. n. 1912. Licitaţia o va ţineà în **13 Octomvrie n. 1912, la 11** oare a, m. în cancelaria comunală din loc.

Preţul strigării 500 cor.

Condiţiunile de licitaţiune să pot vedea la primăria comunei Alsógezés.

Alsógezés, la 24 Septemvrie 1912.

Primăria comunală.

Bendorfean not cerc. **Galea** primar.

De vânzare.

In **Asinip** (Asszonynépe) se află de vânzare 20 jugere eventual 115 jugere pământ comasat într'o tablă aproape de sat. Condiţii tare avantagioasă. A se adresa la **Stefan Colceriu** în **Asinip** (Asszonynépe, u. p. Magyar-Lapád). 761 1 -2

De vânzare.

Fabrica de apă găzoasă (Sodă) şi **limonadă** a subscrisului **e de vânzare.** Maşinile (pentru acid carbonic fluid) sunt moderne şi în stare bună (de 7 ani); asemenea sifoanele (peste 1000 sistem Lamprecht), sticlele pentru limonadă, acareturile, vasele, lăzile, etc. 760 1—3

Preţul e foarte scăzut.

Detailuri în persoană.

D. BANCIU

farmacist în Sălişte (Szelistye, Szeben m.).

Se caută

un **morar** iscusit pentru o moară nouă cu motor sistem »Dicsel« în comuna **Hărănglab** (Harangláb) lângă Diciosânmărtin (Dicsőszentmárton). A se adresa la

Gheorghe Ittu 738 3—3

în **Vale**, u. p. Săliste (Szelistye, Szebenmegye).

ATENŢIUNE

50,000 părechi de ghete!

4 părechi de ghete numai pentru Cor. 8·—

Pentru încetarea de plată a mai multor fabrici mari, am fost însărcinat a vinde o mare cantitate de ghete sdânc sub preţul de fabricare. De aceea cu vând ori şi cui 2 părechi de ghete cu şinoare pentru domni şi 2 pentru dame, de piele brună sau neagră, galoşate, cu capă, cu talpa bătută tase cu cuie, fasonul cel mai nou, foarte eleg. Mărimea după măsură. Toate 4 părechile costă numai Cor. 8 — Espedare cu rambursă. 696 1—1

C. WIENER, export de ghete, Cracovia Nr. 193.

Schimbul e admis şi banii retour.

Vă pudraţi? --- Da!

De când se află de vânzare şi în Ungaria renumita

Pudră americană de porcelan

JESZ,

m'am obicinuit a folosì şi eu pudră, pentrucă

Pudra de porcelan **Jesz** este pudra cu mireasma cea mai plăcută.
Pudra de porcelan **Jesz** este pudra cea mai fină din lume.
Pudra de porcelan **Jesz** este pudra cea mai inofensivă.
Pudra de porcelan **Jesz** împiedecă asudatul feţei a mânilor şi a subsuorilor.
Pudra de porcelan **Jesz** face să dispară zgrăbunţele şi pietele pistrui de pe faţă.
Pudra de porcelan **Jesz** se lipeşte de pielea feţei admirabil.
Pudra de porcelan **Jesz** dă feţei o înfăţişare elegantă şi plăpândă.
Pudra de porcelan **Jesz** se uzită şi ca pudra de faţă cea mai fină din lume.
Pudra de porcelan **Jesz** se capătă în cutii originali americane de câte **3** şi **5**

Cor. în 6 culori diferite şi anume: în coloarea **albă, roza, roza-palidă, crem, crem-palid** şi **în coloarea naturală a feţei.** La comande să se spună anume şi **lămurit:** In ce **coloare** şi de care **preţ** să se trimită pudra comandată.

Fete până şi feciori dela ţară

cumpără în cantităţi mari

Creme-Diana

şi

Săpun-Diana.

Alifie pentru înfrumseţarea feţei şi pentru fineţa mânilor,

de când aceste să capătă pretutindenea cu preţul de

50 fileri.

Unicul mijloc împotriva zgrăbunţelor şi a petelor pistrui de pe faţă.

Se poate comanda prin postă pe lângă rambursă dela

Béla Erényi

Apoteca—Diana

în

Budapesta, Károly-körut Nr. 5.

Comanda cea mai mică e de 3 Cor. Se poate comanda pretutindenea în ţară. 762 1—10

Preţul bucatelor

In SIBIIU la 1 Octomvrie st. n.:

Grâu	Cor. 16 40	până	18,—	de hectolitru
Săcară	„ 12.60	„	14.—	„ „
Orz	„ 14,—	„	15,—	„ „
Ovăs	„ 6.60	„	15,60	„ „
Cucuruz	„ 6,60	„	14,—	„ „
Cartofi	„ 5.—	„	6,—	„ „
Fasole	„ —.20	„	—,24	„ „
Făină Nr. 3	„ 35 20	„	35,20	la 100 chile
„ „ 4	„ 34,40	„	84,40	„ „ „
„ „ 5	„ 33,80	„	33,80	„ „ „
Slănină	„ 152.—	„	156,—	„ „ „
Unsoare de porc	„ 156,—	„	158.—	„ „ „
Său brut	„ 56,—	„	64.—	„ „ „
Său de lumini	„ 80,—	„	88,—	„ „ „
Său de lumini topit	„ 104,—	„	104,—	„ „ „
Săpun	„ 66,—	„	66.—	„ „ „
Fân	„ 4,80	„	5,80	„ „
Lemne de foc neplutite	„ 10,60	„	10,20	la met. cub
„ „ „ plutite	„ 9 20	„	9,70	„ „ „
Spirt rafinat	„ 2,23	„	2,26	la litru
Spirt ordinar	„ 2,20	„	2,20	„ „
Carne de vită pentru supă	Cor. 1,36	până	2,—la chilo	
„ „ „ „ friptură	„ 1,63	„	2,—	„ „
„ „ viţel	„ 1,20	„	1.80	„ „
„ „ porc	„ 1,20	„	1 60	„ „
Ouă 10 bucăţi	„ —,67	„	—.80	„ „
Un pătrar de miel	„ —,—	„	—,—	„ „
Carne de cal	„ —.80	„	1,20	„ „

In BUDAPESTA în 2 Octomvrie st. n.

Grâu de Tisa 78 chilo	Cor. 11,30	până	11,45	la 50 chilo
„ „ „ 79 „ „	„ 11,45	„	11.60	„ „ „
„ „ „ 80 „ „	„ 11,55	„	11,65	„ „ „
„ „ „ 81 „ „	„ 11,55	„	11,70	„ „ „
Săcară	„ 9,45	„	9,60	„ „ „
Orz	„ 9,40	„	9,65	„ „ „
Ovăs	„ 9,97	„	10,77	„ „ „
Cucuruz	„ 9,60	„	9,75	„ „ „

Preţul banilor în 25 Septemvrie n.

	cumpărat:	vândut
Galbeni	Cor 11,32	11,42
100 Lei, hârtie	„ 94,10	94,90
100 Lei, argint	„ 93,—	94,50
Lire turceşti, aur	„ 21,45	21,65
1 funt sterlingi englezeşti	„ 23,88	24,13
100 marce, aur	„ 117,55	118,—
100 „ hârtie	„ 117,55	118.—
Napoleon	„ 19,08	19 14
100 Ruble ruseşti, hârtie	„ 253,—	2.55—
100 „ argint	„ 242.—	2.45—

Păşunat de iarnă.

Comuna **Noul-săsesc** (Szászujfalu), posta ultimă Roşia-săsească (Szászveresmart), dă în arândă păşunatul de iarnă, în mărime de vre-o 70 jugăre, pe timpul din 15 Noemvrie st. n. 1912 până la 1 Martie st. n. 1913. Licitaţia se va ţinea în **13 Octomvrie st. n. 1912,** la 3 ore după ameazi în cancelaria comunală. Amănunte mai deaproape se pot afla la primărie.

Noul-săsesc. în 25 Septemvrie 1912.

Wallmen
notar.

759 1—2

1—2 calfe de blănar

cari ştiu perfect a înblăni bunzi, baltoane şi rocuri se primesc imediat la

753 2—3 **I. STEFLEA**
magazin de blănărie
SIBIIU, PIAŢA-MARE 18.

Cumpărăm sămânţă de

trifoiu şi lucernă

în mic şi mare.

Probe cu indicarea preţului şi cantităţii să se trimită la

Birou şi Magazin Agricol
754 2—3 **Szászsebes.**

Moară de vânzare.

Din mână liberă vând o moară de **benzin** cu motor german sistem Deimler de 25 puteri de cai dimpreună cu mai multe maşini de lână. Cumpărătorul are voie a muta moara din loc, sau dacă voeşte o poate lăsa şi în comună; având moara curte proprie. Comuna are peste 160 gazde. Doritorii de a o cumpăra să se adreseze la administraţia „Foii Poporului“, de unde vor afla adresa raspectivului vânzător. Pentru răspuns este a se adauge o marcă de **10 bani.** 772 1—3

AVIZ.

Prin aceasta îmi permit a aduce la cunoştinţa stimatelor dame din Sălişte şi jur, că primesc **a friza dame** la mine acasă, precum şi la dânsele acasă.

Recomandându-mă binevoitoarei atenţiuni, semnez

Cu toată stima
Grete Dassinger
771 1—3 friseră pentru dame

Se caută

un **domn tinăr** sau o **domnişoară,** care ar dorì a ocupà un post la o fabrică mare, unde ar avea a purta corespondenţă în limba germană şi română; fiind de lipsă o scrisoare bună şi lămurită Ofertele scrise în limba germană sunt a se adresa la administraţia „Foii Poporului“, de unde se vor trimite a firma respectivă. Pentru trimiterea mai departe e a se adauge marca recerută. 770 1—2

Un local de plăvălie

şi o odaie lângă ea, precum şi grădină de pomi, este **de arândat** pe lângă preţul anual de 100 cor., începând cu 1 Noemvrie 1912. Prăvălia se află în comuna Cacova Nr. 181 (cercul Săliştei). Amănunte se dau la **I. Popescu,** Sibiiu, Hermansplatz Nr. 8. 776 1—3

O calfă pantofar
şi un învăţăcel

se primeşte în lucrătoarea mea modernă, ce voiesc să mi-o mărese, şi unde esecut încălţăminte pentru dame, domni şi copii. Condiţiuni favorabile.

Pantofăria NICOLAE PASCU
în **Orlat,** strada Bisericei. 774 1—2

SE VINDE

mobilă de boltă întrebuinţată numai puţin. A se adresa în **Sibiiu,** Rideligasse Nr. 4. 736 1—3

De ce are lipsă o mireasţ?
De zestre!! Haine frumoase!!

Acestea le capătă în bani gata, după ce timp de doi ani a plătit nişte mici rate lunare, întrând ca membru la reuniunea

„Mädchenhort“

care în decursul anilor din urmă a plătit la **447 membri** suma de K **402,300·—.** Fiecare din aceşti membri **a plătit cam 200 cor.** şi, **în schimb a primit 900 cor.,** în bani gata. Informaţii gratuite şi franco dă: **„Mädchenhort“** prima reuniune humanitară generală pentru ajutorarea fetelor de măritat, **Wien I, Franz-Josefs-Kai Nr. 43.** — Preşedinte: Prier Rudolf Graf von Mels-Colloredo. Filială pentru încassări în Transilvania: **Hans, Fieles, Sibiiu,** strada Schewis Nr. 16.

Atenţiune!

50,000 părechi de ghete. 4 părechi de ghete numai cor. 8·50

Din cauză că mai multe fabrici mari au încetat plăţile, am fost încredinţat a cheltui o mare cantitate de ghete adânc sub preţul de fabricare. Deci eu vând fiecăruia 2 părechi ghete cu şinoare, pentru domni şi 2 părechi pentru dame, de piele brună sau neagră, galoşată, cu talpă bătută cu cuie, foarte eleg. fasonul cel mai nou, mărimea conform numărului. Toate 4 părechile costă numai K 8·50. Trimiterea per rambursă

J. Gelb, export de ghete, Neu-Sander Nr. 412. 737 1—1

Schimbul e admis sau banii retour.

Să cetească

cei ce sufer de **tusă, aprinderea organelor de răsuflat, guturaiu învechit şi catar.**

Eu vă pot cu toată siguranţa adeveri D-Voastră, că licherul Goudron Guyot este într'adevăr un escelent mijloc, care ajută bine contra boalelor, la care se recomandă.

Deja de mai mulţi ani suferiam de o tusă cronică, care de obiceiu începea toamna, iar în decursul iernii devenia atât de tare şi simţitoare, încât după aceea îmi trebuia întreagă vara, spre a mă putea reculege, deşi cu totul nu mă puteam scăpa de aceasta tusă neplăcută.

De aceea, faţă de Goudron-Guyot, toate celelalte preparate, ca pastile de sirup etc. rămân înapoi.

După ce am fost luat numai un flacon, a încetat aceasta tusă rea, care de multe ori mă făcea să vărs, ba câte odată mă silea ca toată noaptea să o petrec şezând pe scaun. De aceea îmi esprim deplina mea mulţumită.

Fritz Bergheim.

Cura a durat numai 10 zile, şi ea mi-a redat sănătatea deplină, după care eu de ani de zile aşteptam.

Toţi aceia, cari se află în o astfel de situaţie, să recurgă la acest mijloc, şi eu sunt convins, că se vor bucura împreună cu mine, de oarece vor avea un somn uşor şi liniştit, precum şi un apetit bun, ceeace e singurul mijloc, spre a se putea din nou întări corpul.

Cele de sus le pot adeveri sub jurământ, şi eu mulţumesc adânc încă odată celui ce a aflat acest licher. Semnat: Fritz Bergheim în Kossiarn, Germania. 3 Februarie 1896.

Luarea regulat de Goudron-Guyot, după fiecare mâncare în continu, face ca în cel mai scurt timp omul să scape de catară şi aprindere a organelor de răsuflat. Ba succede câte odată, chiar şi la îmbolnăviri grele a organelor de răsuflat, ca să le contenească şi vindece, de oarece aceasta materie opreşte ruperea de părţi din plumâni, prin aceea că omoară microbii, cari sunt singurul neajuns al boalei. Nici nu-şi poate închipui omul un mijloc de vindecare mai simplu şi mai tare.

La caz că s'a îmbia cuiva un alt product spre cumpărare, în loc de adevăratul Goudron-Guyot **atunci e în interesul propriu a fi cu atenţiune.** Pentru a se însănătoşa de aprinderi la plumâni, catar. friguri catarale învechite şi îndeosebi de astmă, trebue a se cere în apotecă numai **adevăratul Goudron-Guyot.** Aceasta se produce dintr'o **matere specală,** care să scoate din brazi, ce cresc la ţărmurul mării de lângă Norvegia şi e pregătit de însuşi Guyot, care a aflat şi felul de disolvare al acestei materii în apă, de aceea e cel mai bun mijloc faţă de toate celelalte producte asemănătoare.

Pentru a încunjura ori ce seducere, trebue observat bine eticheta; aceea a lui Goudron-Guyot poartă numele „Guyot“ tipărit cu litere mari, iar peste cruce, subscrierea lui în colori violete, verzi şi roşii, precum şi adresa: Maison Frère, 19, rue Iacob, Paris.

Acest mijloc de vindecare **costă pe o persoană zilnic 10 bani.**

P. T. Persoane, cari nu se pot obicinui cu gustul acestei ape cu teer, pot lua şi Capsulele-Guyot, cari încă sunt preparate din teer veritabil norvegian. Aceste capsule, una sau două, se pot lua la fie care mâncare. In acest fel se poate ajunge la acelaş rezultat şi o asemenea însănătoşare sigură. Aceste capsule, dacă se iau **îndată înante sau în decursul mâncării,** atunci se mistuesc foarte uşor cu mâncarea, **sunt foarte avantagioase pentru stomac** şi foarte ieftine.

Coloarea capsulelor Guyot e albă, iar fiecare capsulă poartă subscrierea „Guyot“ au tipar în litere negre.

Se capătă în **Sibiiu** la: **Carol Müller** apotecă »La vulturul negru«, **Piaţa mare Nr. 10; Aug. Teutsch,** apotecă „La leu“, Piaţa mare Nr. 17, **Guido Fabritius,** apotecă „La urs“, **Piaţa** mică Nr. 29. — In **Braşov** la: Apoteca „La urs“ **Vctor Roth** urm. **Carol Schmiedt,** precum şi în toate apotecele de preste tot locul.

Haine pentru domni și băieți

costume pentru copii, pardesiuri și mărfuri de blănării în cea mai bună calitate și cel mai nou façon recomandată, pe lângă prețuri foarte reduse. 708 6—

Eduard Elias

Sibiiu, Piața-mică Nr. 13.

Altoi de viță.

Despre vița de vie și despre renumitul vin de deal, vă rugăm a cere prin o carte postală

marele catalog ilustrat

apărut acum și care se trimite ori și cui :: imediat și in mod **gratuit.** .:

Aceste vițe de vie să bucură de cel mai mare renume și se pot căpăta la proprietarii

Györgyevich & Lakatos

mari viticultori. 742 2—5

Székelyhid (Biharmegye).

30,000 părechi

păpuci și ghete se vând cu preț redus

Toate în lume se scumpesc!

pânea, carnea, chiria casei, — numai **păpucii** și **chetele** executate în atelierul lui

VASILIE BAN

la „Cisma mare roșie“

după cum se numește prăvălia lui se ieftinesc

Pentru ce? Pentru că această renumită **prăvălie de încălțăminte s'a mărit în casa proprie** și la fiecare pereche se trage jos chiria. De aceea el poate lifera **păpuci buni** și **trainici** pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN, Sibiiu

Strada Ocnei (Burgergasse) Nr. 7.

Casa proprie.

Dumineca deschis până la 10 ore înainte de amiazi.

COMANDELE DIN AFARA SEVOR EXECUTA PUNCTUOS CA ȘI PANA ACUMA 668 17—

La „Croitoria Universală“

I. PETRAȘCU

Strada Cisnădiei Nr. 30. SIBIIU. Strada Cisnădiei Nr. 30.

Telefon Nr. 172.

Premiat: Expoziția internațională de modă Paris 1911 Grand Prix și medalia de aur.

Premiat: Expozitia universală din Roma 1911 Grand Premio și medalia de aur.

Prin aceasta îmi permit a aduce la cunoștința onoratului public, că în **atelierul meu de primul rang**, unde sunt ocupați la 20 de lucrători, primesc și execut **tot felul de haine**, atât **civile** cât și **militare.**

Pentru **sesonul de toamnă și iarnă** tocmai acum mi-a sosit o **mare alegere de stofe engleze și indigene.** Croială cu gust și după ultima modă, garantând pentru ori ce lucru.

Serviciu solid și grabnic. — Prețuri moderate.

Sprijiniți industria română! 7 8 4—

Mare atențiune!

Sam. Wagner,

Prima turnătorie de fer Sibiiană, Fabrică de mașini agricole. Atelier de mori și prăvălie de fer,

Recomandă cu cea mai mare căldură bogatul seu asortiment de tot felul de **motoare** dela **prima fabrică,** dela cel mai mic și până la cel mai mare; asemenea și **mașini de treerat** din renumita **fabrică Hofherr** dela cea mai mică și până la cea mai mare; numai puțin recomandă și tot felul de articole pentru edificări precum:

Cement de **Portland** și **Roman** din **Beocin, Traverse, Trestie, Carton cătrănit** pentru învălit, **Pânză de sârmă** pentru îngrădit, precum și ori ce fel de ferărie aparținătoare la edificări.

Toate pe lângă cea mai strictă garanție cu prețuri foarte moderate și condițiuni de plată avantagioase

Nu vă grăbiți a comanda din alt loc, — până nu veți vizita prima linie aceasta mare și bine asortată fabrică.

Efectuarea se face prompt și conștiențios. 581 21—

Feriți-vă stimați agricultori a nu cumpăra imitații și vă feriți de escroci.

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr 188. Postsparcassa ung. 29,349.

„Banca generală de asigurare“

societate pe acții în Sibiiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, inființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: PARTENIU COSMA

directorul executiv al „Albinei“ și președintul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca **asigurări contra focului și asigurări asupra vieții** în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: **asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.**

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările să pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbații de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legători — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“ dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“

423 35— **Sibiiu—Nagyszeben** — Edificiul „ALBINA“.

Un număr foarte mare

de acţii dela banca **„Ajutorul“**, din Şeica mare, sunt **de vânzare.** Informaţii se dau la administraţia »Foii Poporului« în Sibiiu. 695 6 15

Lemn pentru clădiri!

Parchete de stejar de primul rang şi bine uscate, în orice cantitate, aduse dela fabrica de parchete **Neuschloss Nasicz** în **Slavonia,** precum şi tot felul de **scânduri de brad, trepte, laţi** şi alte **lemne pentru clădit** cu cele mai ieftine preţuri recomandă şi liferează 498 29—

Glanz, Szánto & Macelariu

magazin de lemn de lucru

Sibiiu, strada Rîului(Flussgasse) Nr. 6.

765 1—24

MILIOANE

fo'osesc contra

TUSEI

răguşelei, catarului, flegmei, catarului bronchial şi de gât

Caramelele de piept

ale lui **Kaiser** cu „*Trei brazi*“

6100 atestate dela medici şi privaţi, întărite prin notarul public, garantează succesul sigur.

Bomboane foarte bune şi gustoase.

1 pachet 20 şi 40 bani, 1 dosă 60 bani.

Se capătă în toate apotecele, drogueriile şi prăvăliile de co'onia'e mai de frunte.

P. T. Viticultori şi Proprietari!

Grăbiţi a procura alto: din cele mai alese soiuri de vin alb, roşu şi negru: struguri deşert, de masă, urcătoare pentru locuinţă şi ville; Exquisite de rară specialitate dela pepineria cea mai vestită din Ungaria şi străinătate: **Josif Molnar în Értarcsa,** p. u. loco, Comitatul **Bihar, Ungaria.** Catalogul cel mai nou la dorinţă să trimite gratis şi francat. Altoii, Delaware, viţele, portaltoi cu şi fără rădăcini, toate productul nostru. 747 3—10

JOSIF MOLNAR

mare proprietar şi pepinerist în **Értarcea,** p. u. loco, Comit. **Bihar, Ungaria.**

Ludovic Ferencz,

CROITOR DE BĂRBAŢI

SIBIIU, strada Cisnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stofe de primăvară şi vară în mare asortiment

noutăţile 723 90—

sosite chiar acum, pentru haine de bărbaţi stofe englezeşti, franţuzeşti şi indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestminte precum: Sacko, Jaquete, şi haine de salon, cu preţuri foarte moderate.

Deosebită atenţiune merită noutăţile de stofe pentru **pardisiuri** şi **„Raglan“,** cari se află totdeauna în depozit bogat.

Asupra **reverenzilor** confecţionate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebita atenţiune a On. domni preoţi şi teologi absolvenţi. — **In cazuri de urgenţă confecţionez un rînd complet de haine în timp de 24 ore.** — **Uniforme** pentru voluntari, cum şi tot felul de articli de uniformă, după prescripţie croitura cea mai nouă.

Fete la lucru

se primesc în **Fabrica de macaroane Jacob Uhl Fii** în **Sibiiu.** 758 1—3

O casă

771 1—3

cu toate cele de lipsă la ea, se află **de vânzare** din mână liberă la **George Fara** în **Guşteriţă** (lângă Sibiiu) Nr. 240

Institutul de asigurare

„TRANSSYLVANIA“

Strada Cisnădiei 5. SIBIIU Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru **edificii, recolte, mărfuri, maşini, mobile** etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai eftine, şi în cele mai favorabile condiţii, cum şi

Asigurări asupra vieţii

(pentru învăţători confesionali şi preoţi români gr.-or. şi gr.-cat. avantagii deosebite), pe **cazul morţii,** şi **cu termin fix,** cu plătire **simplă** sau **dublă** a capitalului; asigurări de **zestre,** asigurări de **copii,** asigurări pentru **serviciul militar,** asigurări **de studii,** asigurări cu participare la câştig de 40% garantat şi cu restituire de 3% interese şi asigurări **pe spese de înmormântare.**

Sumele plătite pentru **pagube de foc** până la finea anului 1911 . . . K 5·275,798·23	Starea asigurărilor cu sfârşitul anului 1911 { foc K 127·763,744·— viaţă „ 10.931,322·—
Capitale **asigurate pe viaţă** achitate . . . . . „ 5.146,556·36	Fonduri de întemeiare şi de rezervă . . . . . „ 2,520,492·—

Prospecte în combinaţiile cele mai variate se trimit gratuit, cum şi orice informaţii în birourile Direcţiunei, strada Cisnădiei Nr. 5 şi la toate agenturile.

Prsoane versate în acuisiţii, cari au legătturi în cercuri bune, se primesc în serviciul institutului în condiţii favorabile. 767 1—

PRIMUL ATELIER DE MAŞINI

în OCNA-SIBIIULUI

Aducem la cunoştinţă onoratului public, că ne-am mărit atelierul nostru de maşini, în care primim şi executăm tot felul de **maşini speciale** şi **agricole.** Anume: **motoare, mori, garnituri de îmblătit,** precum şi **apaducturi, instalaţiuni de lumină electrică, construcţiuni de fer** pentru **edificii,** cu preţurile cele mai moderate.

Cu toată stima:

BUZDUGHINĂ şi STANCIU

472 19— **Ocna-Sibiiului, Sospatak utca 6.**

Nu-i reclamă, — ci e fapt

că fiecare în interesul său propriu numai în

Warenhaus Grünberger

să facă cumpărări de 734 4—

Haine pentru domni, dame, băieţi, fete şi copii

bluse, rochii, jupoane, negligés şi costume pentru dame.

Mare alegere! Preţuri fără concurenţă!

Cel mai mare depozit de blănării!

Strada Cisnădiei. Palatul comandei de corp.

Femeile

din cele mai sărăcăcioase colibe, ca şi cele din palatele mai strălucite, trebue să grijească deopotrivă de sănătatea lor, pentrucă soţia, mama

sunt foarte de lipsă

pentru menţinerea familiei. Curăţenia corpului femenim stă în legătură cu sănătatea, şi e foarte important, ca la

toaleta de toate zilele

zilnic să folosească Lysoformul. E foarte bun la spălăturile părţilor gingaşe ale corpului — cu un cuvânt 727 1—3

la toaleta

intimă folosesc femeile apă călduţă în care toarnă puţin Lysoform. In modul acesta folosesc un milloc de curăţire şi de desinfectare.

Lysoformul

scuteşte de multe boale infecţioase sau molipsitoare, opreşte asudarea şi mirosul cel rău, care se iveşte câte odată. Faceţi o încercare cu Lysoform. O sticlă originală costă 80 fileri. Se află în oricare drogherie şi farmacie. In locurile unde nu sunt farmacii şi drogherii se află de vânzare în băcănii, sau în neguţătorie de tot felul. Cereţi dela noi cartea interesantă întitulată „Sănătate şi desinfectare“, care o trimitem gratuit francată.

Dr. Keleti és Murányi,

fabrică chemică în Ujpest, lângă Budapesta.

Auleo! **Tăriască!**

La Tuse, răguşală şi întrocnare ajută sigur şi repede

Pastilele de piept ale lui Egger

Afurisita de tusă mă îneacă.

au un gust admirabil şi nu strică pofta de mâncare.

Un carton 1 cor. şi 2 cor.
Carton de probă 50 fil.

Pastilele lui Egger mă scapără iute.

In **Sibiiu** să poate căpătà la apotecele: Guido Fabritius, I. C. Molnár, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Karl Pissel, Albert Zink.

In **Sebeşul-săsesc** la apotecele Stefan Heitz, I. C. Reichard şi Walter Uetz.

741 3—26

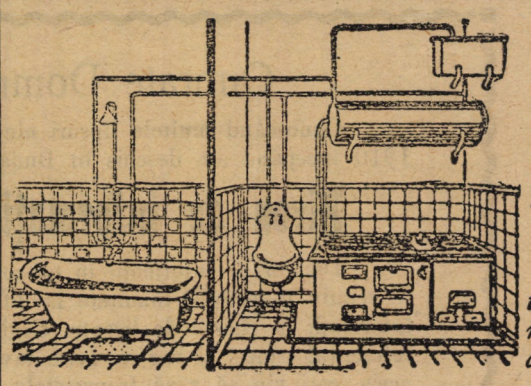

Bruno Widlasch,

Iăcătuşerie artistică pentru maşinării şi zidiri. — Atelier special de instalaţiuni pentru lumină electrică, apaduct, aranjamente pentru băi, canalizări şi closete.

Sibiiu, Fingerlingsgasse Nr. 3.

Oferă cele mai solide lucrări: *porţi de fier*, *trepte* (scări), *balustrade* şi *îngrădiri de morminte* după desemn sau după planul propriu; *cuptoare* şi *cazane*, *montări* şi *transmisiuni* pentru orice fel de maşini. Aranjări complecte de *closete* pentru canalele din oraşe. Instalări de *băi*, *apaducte* şi *canalizări*. Depozit de *fântâni* de apă (construcţii proprii), cari s'au adeverit de cele mai bune până acum. *Closete patent* scutite de îngheţ, montate gata, cari în cursul iernii trecute n'au îngheţat în liber nici la un ger de 28 grade, liferez cu garanţie pe 5 ani. 750 1—6

Cea mai perfectă executare de *instalări de lumina electrică*, *telefoane* şi *telegrafe*. Vânzare de *cazane de aramă* şi *tincuire*. = **Proiecte şi planuri gratuit şi prompt.**

Berea albă şi neagră

din

Bereria dela Trei-Stejari

în SIBIIU

este foarte bună şi gustoasă!

Această bere e căutată şi se bea cu plăcere de toţi cari o cunosc, atât la oraşe cât şi la sate. 724 78—

Că berea noastră e foarte căutată se poate vedea şi de acolo, că cumpărătorii se înmulţesc mereu.

Fratii Gömöri

Magazin dela fabrică pentru maşini economice ✻ **Budapesta,** IX., Boráros-tér Nr. 2.

Reprezentanţa generală pentru Ungaria a fabricei de maşini şi turnătorie de fier K. & R. Jezek în Blansko.

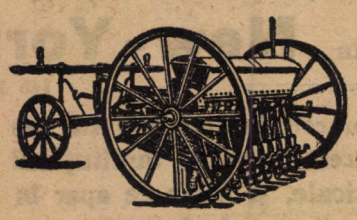

699 6—58

Maşinile de îmblătit cu motor, instalările de mori şi maşinile de sămănat, pe cari le-au liferat firma **FRAŢII GÖMÖRI** sunt bine primite în toată ţara, de aceea ne recomandăm onoraţilor economi.

Recomandăm **maşinile de sămănat,** construcţie tare, cu **aparat de săpat şi sămănat cucuruz,** sistemul cel mai nou, care corespunde întru toate timpului de faţă.

Mai departe recomandăm următoarele maşini speciale: **tăvăluguri pentru zdrobitul pietrişului** cu suluri de peatră şi cilindru cernător, spre a se folosì la petriş mărunt şi mai mare; cum şi a se mâna cu apă, abur sau motor. **Maşini pentru fabricarea de cărămidă, Instalări complete pentru ţiglării, maşini pentru producerea cimentului şi spargerea pietrii.**

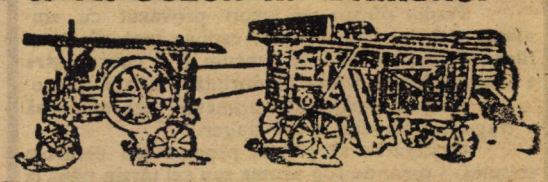

Garnituri de îmblătit cu motor! distinse cu numeroase premii prime, liferăm pe lângă deplină garanţie şi condiţii avantagioase de plată. Pentru instruarea la purtarea maşinilor de îmblătit trimitem gratis un monteur la faţa locului.

Cumpărători serioşi, cari se interesează de maşinile noastre, îi cercetăm noi acasă personal pe spesele noastre, prin ceeace cumpărătorii cruţă proviziunea agentului, ajung deci mai ieftin în posesiunea maşinei şi sunt siguri de cel mai bun serviciu.

Beutură escelentă şi cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra **boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescenţă.** Influinţează **producerea sângelui,** întărind muschi şi nervii, **dă apetit** fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinţi.

Preţul unei sticle mari Cor. 3·50, una mică Cor. 2·—. Se capătă în toate notecele.

Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,

apotecar în Sibiiu. 591 19—

---

500 Coroane plătesc celui-ce ar mai căpăta vre-odată durere de dinţi ori îi va mirosi gura după-ce va folosi **apa de dinţi a lui Bartilla,** o sticlă cu 80 fil. Ed. Bartilla-Winkler Viena 19 1. Sommergasse 1. In Sibiiu; în farmaciile: în Piaţa mare 10; în Piaţa mică 27: strada Cisnădiei 59; uliţa Turnului (Saggasse); uliţa Ocnei 2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Gusteriţei şi str. Cisnădiei In Bistriţa: farmacia lui Herbert. Mehesul-săsesc, farmacia Lederhilger: Sighişoara: farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretutindenea apriat apa de dinţit a lui Bartilla. Denunţări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu să poate căpăta, trimit 3 sticle cu 5 cor. 80 fil. franco 56 37—

Câştigul cel mai mare eventual un milion marce.	**Annnţ de noroc**	Câştigurile sunt garantate de stat

Învitare de participare la

Şanzele de câştig

ale loteriei mari garantate de statul Hamburg în care trebue să se câştige sigur

18 milioane 731.000 marce.

In urma hotărârii guvernului, loteria aceasta s'a îmbunătăţit foarte mult prin mărirea capitalului, astfel că aproape toate câştigurile s'au urcat cam cu 40% faţă de mai nainte, prin ceea ce aceasta loteriе are cele mai bune şanze de câştig.

Câştigul cel mai mare în cazul cel mai norocos până acum a fost

600,000 de marce

iar pentru viitor s'a urcat la

Un milion de marce.

Celelalte câştiguri mai mari pot fi eventual de:

900,000	marce	305,000	marce
890 000	»	303,000	»
880,000	»	302,000	»
870,000	»	301 000	»
860.000	»	300.000	»
850 000	»	200,000	»
840 000	»	100 000	»
830,000	»	90,000	»
820,000	»	80,000	»
810,000	»	70,000	»

precum şi multe câştiguri de câte 60 000, 50 000, 40·000 30·000 20·000, 10·000 marce etc.

In total loteria conţine 100.000 de lozuri, din cari 56 028 de numeri — **adecă mai mult ca jumătate** — în decursul celor 7 trageri trebue să fie trase.

Preturile oficioase a lozurilor de clasa primă sunt: 769 1—10

Loz întreg	Loz de jum	Sfert de loz
10 M. 12 K	5 M. 6.—K)	2 50 M. (3 —K)

Planul oficios de lozuri provăzut cu emblema statului în care sunt espuse preţurile lozurilor din clasele diferite precum şi o consemnare a câştigurilor, îl trimit la dorinţă gratis şi franco.

Fiecare participant primeşte lista oficioasă a tragerilor imediat după trageri.

Câştigurile să plătesc prompt sub controla statului. Comande rog acuma sau cel târziu până la

25 Octomvrie n.

Samuel Heckscher sen., bancher Hamburg (Nr. 994)

Tăiaţi aici

Comandă la Dl Samuel Heckscher sen., bancher, Hamburg (Nr. 994)

Trimite-mi { Loz întreg à 10 Marce (12—K) / » de jumătate » 5 » (6.— ») / » de un sfert » 2 50 » (3.— »)

Adresa: .....

Preţul aici alăturat cu mandat / Trimiteţi cu rambursă } Ce nu-i dorit. să se şteargă.

---

333 —

Mobile în toate stilurile, cea mai solidă executare **moderne**

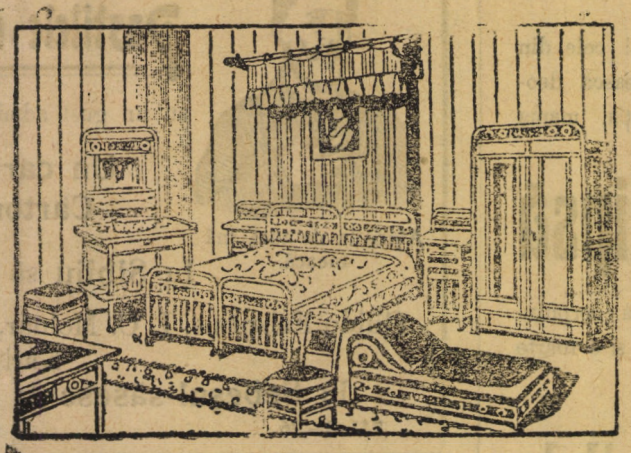

pe lângă garanţă recomandă

Emil Petruţiu

fabrică de mobile.

Telefon Nr. 47 cu legătură în întreg comitatul.

Sibiiu, Salzgasse Nr. 37.

Expoziţie de mobilă zilnic deschisă, fără silă de cumpărate.

Primesc şi execut toate lucrările de lipsă la biserici nouă şi vechi.

Onorate Domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, deja din anul 1910 începând am deschis în Budapesta un

Birou de informaţii şi Agentură românească.

Dau ori ce informaţii in ori-ce cauză ce se ţine de Budapesta. Dau informaţii relativ la petiţiile înaintate la diferitele ministerii şi la alte oficii publice. Dau informaţii în chestii de licenţe. Urgitez resolvirea petiţiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei şi rog resolvire favorabilă. Cu drag îi conduc prin Budapesta pe aceia, cari vin să vază frumuseţele oraşului, ori cu afaceri prin capitală.

Cumpăr pe bani gata

tot felul de galiţe, ouă, miei, purcei, oi, viţei, vite mari, porci, lână, piei, iepuri, — mai departe mere, pere, nuci, prune, miere de stup, ceară, fasole, cartofi, ciuperci, varză, vin, rachiu, fân, mohor, lemne; păduri; moşii.

Dacă îmi trimiteţi adresa

bucuros Vă trimit în fiecare săptămână un „Aviz săptămânal despre preţurile diferitelor mărfuri din Budapesta.

Esoperez 627 8—

dela băncile cele mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare cu procente mici.

Vă fac atent

că în interesul DV. este, dacă în ori-ce causă Vă adresaţi mie. Dacă veniţi la Budapesta, să veniţi la mine, căci eu Vă recomand advocaţi buni, medici vestiţi, Vă conduc pe la fabrici să Vă alegeţi maşine, motoare, mori, ferestreie pumpe, automobile etc. Grijesc ca să nu fiţi înşelaţi. Fiind de faţă, ca martore la facerea contractului, nu las ca contractul să conţină altceva, decât aceia, ce am hotărât şi cum am tocmit.

Zilnic primesc plângnri dela ţărani români, cari cumpărând maşini prin agenţi străini, au fost înşelaţi iscălind contracte a căror conţinut nu l'au cunoscut neştiind ţăranii români ungureşte.

Planul meu este ca, conducând pe românul nostru la fabrici şi nu la agenturi de maşine, drept din mâna primă să-şi cumpere cele trebuincioase, şi săl scutesc de şarlataniile agenţilor şi să-l scap de procese. — Vă ofer serviciul meu cinstit şi românesc pentru o taxă mică. Pentru răspuns să îmi alăturaţi o marcă postală.

Cu stimă:

L. OLARIU, Budapesta, II., Tölgyfa-u. 16. II. 8.

în Buda, lângă podul „Margithid".

În **America** unicul **Depozit de cărţi româneşti** este

Biblioteca Română în **New-York**

65 St Marks Place. 145 74—

Este dar în interesul fiecărui Român care pleacă sau este în Statele-Unite sau Canada, să ceară **marele şi ilustratul catalog** al acestei singure **instituţiuni române** care pe lângă tot felul de **cărţi, note muzicale,** şi **ziare** ce apar în România şi Transilvania, are şi un foarte bogat asortiment de **instrumente muzicale; fonografe, gramafoane, plăci şi tuburi cu cântece româneşti, cesornice** de tot felul, **giuvaericale, maşini de scris, preparaţiuni farmaceutice, articole de toaletă şi alte mărfuri de foarte mare trebuinţă.** — Catalogul se trimite fiecărui gratuit. — Se dau tot felul de informaţiuni particulare adăugând marcă pentru răspuns. — *„Biblioteca Română" primeşte şi mijloceşte şi trimiterea de abonamente pentru „Foaia Poporului".*

Dela „Biblioteca Română" se poate comanda şi „Călindarul Poporului" pe 1913.

„Tipografia Poporului", Sibiiu.